

„Jézus nem megistenült ember, hanem emberré lett Isten. Ember soha nem istenülhet meg, és semmilyen lelki vagy más evolúció eredményeként sem válhat isteni lényé.”

A vasárnap igéje ▶ 2. oldal

„Mivel a keresztyén könnyűzenéhez eleve a tradicionális gyülekezeti éneklés ellenpólusaként viszonyulunk, nem árulunk el újdonságot azzal, hogy a gitáros-dobos dicsőítések hátterében egyfajta zsigeri ellenállás húzódik meg.”

Egyházzen-e? ▶ 7. oldal

„Én cégéres bűnöket követtem el, de Jézus azt mondja, hogy »a bűn az, hogy nem hisznek énbennem«. És minden ennek a következménye: az is, ha valaki rabló lesz, és az is, ha nem jár gyülekezetbe.”

Beszélgetés a váci börtön egyik rabjával ▶ 11. oldal

Közös hangon ▶ 6. oldal
Interjú Klaus Douglass-szal ▶ 8. oldal
Találkozások a kútnál ▶ 8. oldal
Halálból merítők ▶ 10. oldal
Ördögi körben ▶ 11. oldal
Az eperjesi vértörvényszék ▶ 14. oldal

Mesterházy Balázs „Szélrózsza-anya” az ifjúsági találkozó nyitó istentiszteletén

Dézsától a kehelyig

GÁNC S PÉTER

„Aki nem látott vízmerítő ünnepet, az nem látott még örömmünnepet” – írja a *Talmud*. Aki ellátogatott Fonyódligetre, a 9. Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozóra, négy napon keresztül a szabadító Jézus Krisztus forrásánál átélhette a közös és az egyéni merítés semmivel sem pótolható örömét.

Az immár tizenhat esztendő Szélrózsát bátran nevezhetjük egyházunk legígéretesebb megújulási, missziói mozgalmának, amely fokozatosan kinövi gyermekbetegségeit, olykor kamaszos kilengéseit, és nagykorúvá cseperedik. Mint aki 1996 óta féltő szeretettel, nagy örömmel és reménységgel kísérem a szélrózsabimbó kinyílását, felelősen állítom, hogy az ideai találkozó több területen is minőségi előrelépést hozott.

Eleitől kezdve igyekeztünk jóval többet és mást felkínálni, mint csupán egy jó nyári bulit. A korábbi találkozók bibliai ihletésű mottói is mindig evangéliumi, missziói töltést hordoztak, miközben próbáltuk kihasználni az adott helyszíneken rejlő szekuláris kontextust. Így lett például fő témává 2008-ban Kőszegen a határkérdés, 2010-ben Szarvason pedig a középpont megtalálása.

Az ideai helyszín- és témaválasztás az eddigi legzseniálisabb találat. A Balaton kínálta kép, a merítés ősi, bibliai motívuma komoly teológiai tartalmat, mélységet kapott. Bár a fesztivál mottója végül nem az „Evezz a mélyre” jézusi bátorítás lett, de a spirituális alkalmak, „merítések” lehetőséget teremtettek az igazi lelki elmélyülésre és gazdagodásra.

A Szélrózsák történetében talán először sikerült igazi hangsúlyt adni

már a nyitó istentiszteletnek is. Nem egyszerűen a gyülekezés, a megérkezés, a sátorverés alkalma volt, hanem olyan spirituális felütés, amely után mindenki felébredt a vágya a folytatásra, az elmélyülésre. Teológiai szempontból fantasztikus ívet kapott a találkozó: a szerdai keresztesztentől, a dézsától indultunk, hogy vasárnapra megérkezzünk a kehelyig, az ünnepi úrvacsorai közösségbe. Két szentségünk, az egyszerű és megismételhetetlen isteni kezdet, a keresztség, valamint az újra meg újra megélhető isteni közösség, az úrvacsora ajándékainak ölelésében tölthettük ezt a négy napot.

Emellett a reggeli, esti igei merítésknél is bőséggel frissülhettünk a szabadulás forrásából. Hálás vagyok, hogy a szolgáló igehirdetők és ifjúsági csoportok szellemes kreativitással tették vizuális élménnyé is az ige örömeit. (Remélem, hogy a regisztrációnál kapott kulacsunkban sok-sok frissítő ötletcseppet vitünk haza otthoni gyülekezetünkbe – aszályosabb időkre...)

A spirituális elmélyülést szolgálták a reggeli merítések követő bibliatanulmányok neves német, osztrák és finn előadókkal. Itt is remek volt a nyitány, az első reggelen *Klaus Douglass* bátorítása, aki arra biztatott, hogy merjünk sasként felülemelkedni mindennapi kicsinyes gondjainkon. Higygyük el, hogy szárnyra kelhetünk, repülhetünk a világ világosságának fényében és fényével. Urunk fel akar minket szabadítani! Mire? A szolgálatra!

Immár a kilencedik Szélrózsámon újra ezt a felszabadító élményt élhettem át. Ki kell tudnunk szakadni a hétköznapi fogságából! Meg kell tanulnunk együtt ünnepelni, hogy friss erőt, hitet, reménységet és szeretetet merítve, feltöltsük térhessünk vissza a szolgálatba. Remélem, egyre

több lelkész és nem lelkész szolgatársam ismeri fel ezt az áldott rekreációs lehetőséget. Hiszen törvényszerű, hogy aki nem merít, az előbb-utóbb kimerül, lemerül, elmerül...

Teológiai szempontból fantasztikus ívet kapott a találkozó: a szerdai keresztesztentől, a dézsától indultunk, hogy vasárnapra megérkezzünk a kehelyig, az ünnepi úrvacsorai közösségbe.

Köszönjük *Mesterházy Balázs* Szélrózsza-atyának és sok száz lelkes, önkéntes munkatársának, hogy éjt nappallá téve, a kimerülés határáig dolgoztak értünk, hogy mi – több mint kétezren – örömmel meríthessünk a szabadulás vízből.

Hála Istennek, a merítés lehetősége nem ért véget a július 22-i záró istentisztelettel. A találkozóra megjelent „spirituális kulacsban”, a *Meríts!* címet viselő meditációs és imádságoskötetben útravalóként sok-sok frissítő kortyot gyűjtött össze a szerkesztő, *Szabó Lajos*. Nem csak a Balatonnál, nem csak a Szélrózsza nagy családjában lehet újratöltődni. A nyár, az esztendő vasárnapja még nem ért véget.

A szabadulás forrása bárhol felbuzog, ahol felfedezzük a mindig kéznél lévő merítőedényt, amely nem más, mint a két kezünk. Ha imára kulcsoljuk, nem fogunk üres szívvel, kiszáradt lélekkel vegetálni, hanem a zsolttáros Dávidhoz hasonlóan megújulhat ifjúságunk, és szárnyra kelünk, mint a sasok.

A szerző a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke

Szolgálati közlemény

Az *Evangelikus Élet* szerkesztőjének – a nélkülözhetetlen alvást figyelembe véve – nem egészen másfél nap állt rendelkezésére, hogy a Fonyódligeten vasárnap délben véget ért 9. Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozón fotózó kollégák hatezer-ötszáz (6500) felvétele közül kiválogassa a „Szélrózsza-lapszám” cikkeihez illő képeket. Közben persze a felkért szerzők beérkező írásait is át kellett „néznie”...

Mielőtt az olvasó izetlen önsajnálattal vádolná e sorok íróját, sietünk előrebocsátani, hogy az 5–13. oldalakon fellelhető Szélrózsza-melléklet szerkesztésének édes terhét – most első ízben – átruháztuk lapunk kéthetente jelentkező ifjúsági oldalának szerkesztőjére, *Vitális Juditra*. Ha azonban megjegyezzük, hogy gyeseen lévő szerkesztősi titkárunk egy öt hónapos kisleány édesanyjaként vállalta el a szerkesztői feladatok érdemi részét, akkor talán legkritikusabb olvasóink is elhizik, hogy hivatástudatban, illetve szolgálatkészségben felekezetünk egyetlen hetilapjának kollektívája továbbra sem szenved hiányt.

Igaz, kollégánkat – aki vitalitásából édesanyjaként sem vesztett – annak tudatában kértük fel, hogy sejtettük: művésztanár férje mellett az ifjúsági oldal rovatvezetőjére – *László Jenő Csabára* –, valamint az *EvÉlet* ifjú munkatársaira – *Balla Máriára*, *Károly György Tamásra* és *Kinyik Anitára* – is bátran támaszkodhat, nem szólva néhány külső munkatársról.

Az ideai ifjúsági találkozó tükrét tehát ifjú tollforgatók tartják az *EvÉlet*

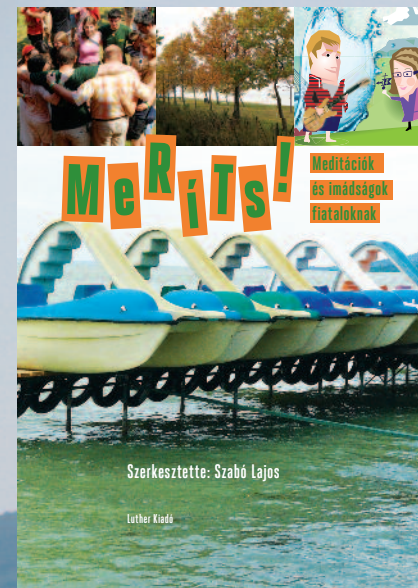
– nem feltétlenül fiatal – olvasói elé. Szeretném hinni, hogy nem csak a „szupervizori kényelem” miatt érezheti úgy a főszerkesztő: miként egyházunknak, úgy hetilapunknak is van (lehet) jövője – ha van (lesz) olvasója...

Ami viszont a döbbenetes mennyiségű fotót illeti, nos, azt leginkább kétségkívül azok a Szélrózsán részt vett ifjak élvezhetik, akik igénybe veszik a találkozó programfüzetéhez – kiadónk, illetve a *Digitalstand.hu* jóvoltából – mellékelte, egy hónapos ingyenes „előfizetésre” jogosító kupont. Az *Evangelikus Élet* digitális kiadása ugyanis nem csupán a nyomtatott lapszám cikkeit tartalmazza. Ha minden igaz, vasárnaptól (július 29-étől) az oldalakat illusztráló fotókra kattintva további felvételek tucatját csálhatják elő az érdeklődők – ráadásul „nyomdahibáktól” mentes, kiváló minőségben. (Ez a lehetőség persze mindazok számára adva van, akik a *Digitalstandon* megvásárolják jelen lapszámunkat.)

Illenek, tudom, hogy illenek evangéliumi üzenettel zárni az első oldalra „szorult” főszerkesztői mondanót, de e helyütt ha akarnánk, sem tudnánk lelkesítőbb üzenetet tolmácsolni a szomszédos hasábkon olvasható elnök-püspöki „helyzetjelentésnél”.

Így csupán önmagunkat tudjuk idézni egy korábbi találkozó elé írt vezércikkünkéből: egy Szélrózsza nem tud olyan rosszul sikerülni, hogy ne legyen nagyon jó.

■ T. PINTÉR KÁROLY főszerkesztő

A Szélrózsza könyve:

MERÍTS!
[belőle]

„Nem lehet kevesebb az ambíció, mint a maga területén az angol mesterszakácsé: felkelteni az érdeklődést, megszerettetni az emberekkel Jézus Krisztus evangéliumát.

Ha be tudjuk mutatni azt, ami a mi kincsünk, örökségünk, tradíció, akkor a következő generáció is szívesen fogadja be, lelkesen viszi tovább – hiszen a sajátjává válik.”

MERÍTS!

Szerkesztette: Szabó Lajos
150 x 210 mm, 152 oldal
kartonált – Ára: 980 Ft

Könyvbemutató:
csütörtök, 12:30
Korsó Sátor
GÁNC S PÉTER

Látogass el sátrunkhoz, és kiadványaink közül egyet féláron vásárolhatsz meg! / LUTHER KIADÓ

Oratio œcumenica

Világokat teremtő Atyánk! Hálát adunk neked, hogy elküldted földünkre szent Fiadat, hogy meghaljon a keresztfán. Áldunk téged, hogy elküldted Lelkedet a prófétáknak is, elküldted Szentlekedet az apostoloknak is, és elküldöd Szentlekedet ma is. Kérünk téged, add nekünk is Lelked világságát, hogy meg tudjuk vizsgálni a lelkeket, hogy különbséget tudjunk tenni igaz és hamis prófécia között.

Lelked által valljuk, hogy Jézus Krisztus testben jött el közénk. Azért érkezett, hogy mennyei országodat hirdesse, és megváltónk legyen. Órzd meg híveidet attól, hogy a világ szerint éljenek és beszéljenek – add helyette mindannyiunk szájába a te igédet, és adj erőt Lelkeddel, hogy hűségesen kövessük Fiadat egész életünkben!

Mennyei Atyánk! Te vagy gondviselőnk, aki mérhetetlen szeretettel fenntartod és kormányozod világunkat. Kérünk téged, mutasd meg minden ember iránti, személyválogatás nélküli szeretetedet abban is, hogy gondoskodsz kedvező időjárásról és természéről a mezőgazdaságban, kedvező körülményekről az iparban, kereskedelemben. Védj az alkalmazásban levők munkahelyeit, támogasd a munkahelyet keresőket, segéld a nyugdíjasokat, adj reménységet a munkába álló fiataloknak és a diákoknak! Adj kilábalást az adósságcspadba esetteknek, a válságba kerülteknek.

Mindenekelőtt azonban azért könyörgünk hozzád, hogy adj kilábalást bűneink csapdájából, lelki válságunkból. Ragadj ki a megváltás örömhírével, és tégy minket olyan emberekké, akik a te életet adó gyümölcsödöt termik. Teremts ezért bennünk hitet Jézus Krisztusban, hogy az ő keresztién hírét és örömet terjesszük mind a világban, mind ismerőseink, rokonaink, családunk körében.

Urunk, add nekünk a Szentlélek világságát, hogy meglássuk vétkeinket, és e látás bűnbánatra indíts bennünket. Törd össze szívünket, és hajtsd oda térdünket Fiad keresztiéjé elé, hogy felnézzünk a Golgotára, és megtaláljuk ott bűneink bocsánatát és az örök életet.

Urunk, add nekünk a Szentlélek világságát, hogy meglássuk és megértsük akaratodat. Érted meg velünk, mit akarsz kezdeni életünkkel, mit akarsz elvégezni általunk ebben a világban. Add meg nekünk a Lélek tiszta látását, hogy eligazodjunk ebben a világban is, mindenekelőtt azonban eligazodjunk a te világodban. Add ehhez Lelkedet és igédet, szólíts meg minket, ragadj meg minket, hogy téged mindenestül szeretni tudjunk, hogy neked mindenestül engedelmessé tudjunk, hogy Fiadat mindenestül követni tudjuk, hogy Lelked mindenestül vezéreljen minket már itt, ebben a világban is, majd pedig örök országodban. Kísérj minket úgy a mindennapokban ezen a héten is, hogy közben szemünk előtt minduntalan a te isteni távlatod, a mennyei, örökkévaló élet lebegjen!

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 8. VASÁRNAP – 1JN 4,1-8

Isten szeretet, és szeretetben ismerhető meg

Nincs új a nap alatt! Már János apostol is tapasztalta, hogy olyanok is nagy számban érdeklődnek Jézus iránt, akik nem az egyházat tekintik a róla szóló információ hiteles forrásának.

Sokan voltak, akik ha Jézusról akartak hallani, nem a gyülekezetet keresték fel, és nem a még élő öreg apostolt faggatták, hanem olyan tanítók köré gyűltek, akik azt állították magukról, hogy ismerik Jézusnak azokat a titkos tanításait, amelyeket az egyház nem oszt meg a hívőkkel. Ezek körül a – János által hamis prófétának nevezett – tanítók körül jöttek létre a magukat igaz kereszténynek valló és az egyházat elutasító gnosztikus közösségek, amelyek lélekszáma az első századokban vetekedett az apostoli hagyományt követő egyházzal.

De nincs új a nap alatt! Manapság az ezotéria „keresztény” irányzatoként él tovább a gnoszticizmus. Tanításait ma is az *Újszövetséghez* nem tartozó – felfogása szerint a „gonosz egyház” által „kicenzúrázott” –, ókori gnosztikus szerzők irataira alapozza. „Prófétái” különböző ezoterikus klubokban tartanak előadásokat, nagyszámú hallgatóság előtt. Írásaikat is az ezoterikus kiadók publikálják.

Előadásaikra nagy számban gyűlnek össze olyan, Jézus és tanítása iránt érdeklődő emberek, akik az egyházat zsigerből elutasítják, a papokat megvetik, a diplomákat nagy ívben elkerülik. De nem ritkán gyülekezethez tartozó keresztények érdeklődését is felkelti az ilyen irodalom, és még az is előfordul, hogy egy-egy gnosztikus előadására is elmennek. Az ott hallottakat pedig megpróbálják beépíteni a maguk hitébe, mintegy árnyalva, színezve azt az

evangéliumot, amelyet a lelkészük igehirdetéseiben hallanak.

De mi is volt János apostol problémája a munkássága idején már létező „keresztény” gnózis hamis prófétáival?

János egy tartalmi és egy tüneti okot is megjelöl, amelyek alapján minden olvasóját óvja ettől az irányzattól. A tartalmi ok teológiai. A kereszténynek mondott gnózis szerzteágazó tanításában közös alpnak tekinthető, hogy Jézus származását, Isten és ember voltát az egyháztól és az *Újszövetségtől* eltérően értelmezi. János is ezt emeli ki a gnózis tartalmi ismertetőjegyeként. „Az Isten Lelkét erről ismeritek meg: amelyik lélek vallja, hogy Jézus Krisztus testben jött el, az Istentől van. Amelyik lélek pedig nem vallja Jézust, az nem az Istentől van.” Más szóval: aki vallja, hogy Jézus olyan ember, akiben Isten testesült meg, az Isten Lelke szerinti tanító.

A gnosztikusok is vallották ugyan, hogy Jézus Isten Fia, de ezt úgy értették, hogy mint minden ember, ő is Isten gyermekeként született a világra. Viszont azt tartották, hogy a testben lakó lélek – több megtestesülés során – emberi lélekből isteni léleké fejlődött, és amikor utoljára Jézusként öltött testet, már istenné vált emberként jött a világra. Tanításának lényegét pedig abban látták, hogy megmutatta: őt követve miként válhat minden ember istenné.

Ezzel állítja szembe János apostol az egyház hitének – mint egyúttal a keresztény hitnek – alaptételét: Jézus nem megistenült ember, hanem emberré lett Isten. Ember soha nem istenné válhat, és semmilyen lelki vagy más evolúció eredményeként sem válhat isteni lényé.

Istennek kellett Jézusban emberre lennie ahhoz, hogy Isten és ember egymással közösségbe kerülhessen. Így mi csak hit által, kegyelemből, minden érdem nélkül, ajándékként részesedhetünk az isteni természet-re jellemző örök életben, de se lelki, se másfajta fejlődéssel nem érhetjük el. Ez pedig a valódi keresztény hit botrányköve az egykor nyíltan, ma pedig az ezotéria köntösében megjelenő gnózis számára.

János apostol ezután a gnosztikus, ezoterikus hamis próféta tüneti jeleire tér: „A szeretet Istentől van, és aki szeret, az Istentől született, és ismeri Istent; aki pedig nem szeret, az nem ismerte meg az Istent; mert Isten szeretet.”

A gnosztikus közösségeket sokféle módon lehet jellemezni, de egy közös vonásuk biztosan van: *nem szeretetközösségek*. Természetesen beszélnek szeretetről, de nem élnek a szeretetet, és nem a szeretet tartja őket össze, hanem elsősorban a „titkos tudás” iránti szomjukat kielégítő „mesterük” tekintélye. Másodsorban pedig az összefogás szükségessége az önmaguk számára kreált közös ellenség, az egyház és a judaizmus elleni harcban.

Az ókori gnosztikusok és mai magukat ezoterikusként meghatározó követők az egyház által képviselt – szerintük elsősorban Saul rabbi, alias Pál apostol által meghamisított – kereszténységet a számukra mindegyik gyűlöletes judaizmus „megkeresztelt” változatának tekintették és tekintik.

A régi és új gnózis mindenek szeretetét prédikál, de az egyház és a judaizmus elleni gyűlöletől lihegő „prófétáiról” János apostol egyszer s

A VASÁRNAP IGÉJE

mindenkora lerántja a leplet: „*aki pedig nem szeret, az nem ismerte meg az Istent.*”

A gnózis magyarul ismeretet, tudást jelent. Követői azt tartják magukról, hogy Isten ismeretével és minden titkos tudással bírnak. János gnózzissal szembeni érvelése ezért védhetetlen: aki valóban megismerte Istent, tehát igaz ismerete van, annak szeretetben kell élnie, mert Isten szeretet, és őt csak szeretetben, a szeretet Szent Lelkétől áthatva lehet megismerni.

Más szóval a senkit ki nem rekesztő szeretet maga az a megismerési folyamat, amely az emberhez Isten közel hozza, és amely által Isten mindabban részesíteni tudja az embert, ami az övé: az igazságot, a valódi ismeretet és a romlandóságnak alá nem vetett örök életet is beleértve.

De a szeretetben Isten még ennél is többet ad: nemcsak mindabban részesít, ami az övé, de önmagát is nekünk ajándékozza, úgy, hogy Krisztus testének tagjává és ezáltal önmaga részévé tesz.

Ez az igazi „gnózis”, a „titkos tudomány”, amely örök titok marad mindazok számára, akik nem szeretetben élnek, mert ennek ismeretére csak szeretet által és szeretetben lehet eljutni.

Nincs új a nap alatt! „*Aki pedig nem szeret, az nem ismerte meg az Istent; mert Isten szeretet.*”

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Miért fontos nekem?

Lendületadó egy új sorozat elé

► **A liturgia egyik ereje abban rejlik, hogy objektív, adott hangulatunktól nem függő, pillanatnyi kedélyállapotunk által nem befolyásolt szövegei és eseményei vannak. Ezek minden helyzetben megszólalhatnak, ugyanakkor mégis személyessé válhatnak. A következő hetekben itt, a Régi-Új liturgikus sarok keretei között ezt a kettősséget szeretnénk meg tapasztalni és bemutatni. „Miért fontos nekem?” – ezt a kérdést teszik fel önmaguknak a cikkek szerzői, s az istentiszteletről jól ismert mondatok egyike kapcsán személyes választ adnak rá. Számos olyan mondat van, amelyet már sokszor hallottunk, hiszen a liturgia egyik eszköze éppen az ismétlés, így mélyít el lényeges igéket, gondolatokat, fordulatokat. A rovatvezető tehát a hosszú egyszemélyes sorozat írása után most átadja a stafétát a liturgiát szerető, tollforgató társainak, hogy valljanak.**

Ha nekem kellene írnom, bizonyára a kollektá imádság záróformuláját venném elő, és arról szólnék, milyen fontos megerősítés ez a mondat: „...él és uralkodik mindörökkön-örökké.” Számomra különös jelentősége van ennek a hétről hétre visszatérő mondatnak, amely egyszerre imádság és hitvallás.

Jézus Krisztus, aki több mint hozzánk hasonló ember, hiszen az Atyával és a Szentlélekkel Isten, nem csupán emlék. Nem a múlt nagy személyisége, akire kétezer év után is szívesen gondol vissza az egyház népe, akiről példát veszünk, aki életével, halálával útmutatónk. Nem! Ő él és uralkodik! Akkor is, ha megfélemlenek róla, akkor is, ha nem gondolnak rá. És igen, uralkodik! Nem a sors, nem a politikusok, nem a pénz- vagy bankvilág, nem a magas tisztségviselő

lők uralják a világot, és uralkodnak rajtunk. Jézus az Úr, ő uralkodik.

Ezt most még csak azok látják és élvezik, akik az ő erőterében élnek, de egyszer mindenki számára nyilvánvalóvá lesz. S ahogy valljuk a *Niceai hitvallásban*: „...uralmának nem lesz vége.” Lehet ezt figyelmen kívül hagyni, lehet úgy élni, hogy nem számolunk vele, de ő él és uralkodik mindörökkön-örökké.

Most azonban nem nekem kell írnom, hanem szolgatársaimon a sor, hogy ők valljanak. A biznyságtévők fellege nem a múlt képződménye, hanem minden kor (múlt, jelen, jövő) tanítványainak összetartozó közössége. Tanúságtételek következnek hát, amelyek az istentisztelet kiemelt mondataihoz kapcsolódnak. Ez azonban éppen azt jelenti, hogy az ígéről szólnak, mert – tudjuk, tapasztaljuk, s fon-

tos, hogy tudatosítsuk – a liturgia az igéből épül, szavai koncentráltan tárják elénk Isten teremtő, megszentelő, örök életbe vezető szavát.

A rovatvezető nem titkol szándéka ezzel a sorozattal éppen az, hogy egyfajta modellgyűjteményt kapjunk. Bár a mai – a mélységre ritkán figyelő – korban nem szoktunk egy-egy mondatot elmélyülten kóstolgatni, ízlelgetni, elemezni vagy éppen értelmezni, mégis fontos, hogy elhagyva a felszínes dolgokat megtanuljunk megállni és időt rászánva szövegeket alaposabban megérteni.

Meditációra különösen alkalmas a liturgia számos mondata. A gyakran ismételt mondatok – ha elgondolkodunk rajtuk – megnyílnak, újabb, gazdagabb értelmet nyernek. Általában elsiklunk felettük. Halljuk őket, talán a lelkünk mélyébe ivódnak, de sokáig nem kerülnek elő, s nem hasznosítjuk lelki életünk mindennapjaiban. Ha azonban valaki segít minket jól s jobban érteni, akkor van rá esélyünk, hogy a tudat alatt elraktározott mondatok és gondolatok egyszerre csak élni kezdjenek, és átjárják az életünket, gondolatainkat, mozdulatainkat, hattással legyenek döntéseinkre és magatartásunkra.

Bizonyára mindenki másként közelít egy-egy szóhoz, másoktól eltérően értelmez egy-egy mondatot. Sokféle szolgálatban álló, helyzetben élő s bizonyára más-más lelkiségi

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

irányzathoz tartozó lelkész testvérem is fog írni rovatunkba az előttünk álló hónapokban. Példák és modellek állnak majd előttünk azért, hogy nyomukba indulva bennünk is kialakuljon az igény arra, hogy megértsünk sokszor elhangzott, de fel nem fogott mondatokat. Segítségükkel kialakulhat a gyakorlat, hogy miként vegyünk kézbe, sajátítsunk el ismert, de nem megismert vagy felismert liturgiai fordulatokat.

Próbáljuk ki még a sorozat kezdetén magunk is: jegyezzünk meg egy mondatot a vasárnap hallottakból, forgassuk szívünkben – Mária is ezt tette az igével –, próbáljuk magunkhoz közel engedni, elmélyíteni. Gondoljuk végig, hogy az az egy mondat mit is jelent nekünk személyesen, mit akar mondani, miért hangzik – esetleg századok óta ismételt – az egyház igazhallgató népének.

Ha ezt megtesszük, akkor a most induló cikksorozat több lesz mint újabb információk gyűjteménye. Eszmélődés, ahol a holt betűk meglepően tartalommal, a személytelen kijelentések személyesen nekem szóló bejelentéssé válnak. Mindebben pedig – hisszük – a Szentlélek Úristen segítségünk van.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (1F.)

FIGYESSZEN
ELŐ
LAPUNKRA!

Előttünk jártak emléke Barcson

▶ **Hálaadással emlékeztek meg Fuchs Pál egykori levita tanítóról és Molnár Lajos lelkészről leszármazottaik és a barcsi gyülekezet tagjai július 22-én, vasárnap délután. Együtt felavatták a lelkészi hivatal homlokzatán elhelyezett emléktáblát. Az ünnepi istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét, a liturgiát Smidéliusz Zoltán somogy-zalai esperes és Györgyi Zsolt csurgói gyülekezeti munkatárs végezte.**

Emlékezni azért fontos, hogy a kapaszkodót lásuk – mondta Zsid 13,7–8 alapján tartott prédikációjában a püspök –: azt a Jézus Krisztust, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. „Érdeemes felfedezni az előttünk jártak hitét – fogalmazott. – Kapaszkodót találni annál, aki a törekeny embernek az örökkévalóságot, a bűnösnek a bocsánatot közel hozza.”

A barcsi gyülekezet történetébe Somogyiné Karvalics Rózsa engedett betekintést. Az egykori levita tanító életrajzát unokája, Barátossy Jenő ismertette. A száz éve született Molnár Lajosról fia, prof. dr. Molnár Péter emlékezett meg, Györgyi Zsolt pedig néhai Fónyad Pál nagykanizsai lelkész gondolatait tolmácsolta (lásd alább keretben).

Szeretettel köszöntötte a közösséget a korábban itt munkálkodó Smidéliusz Zoltán esperes és Sikter János porrogzentkirályi lelkész is. Az alkalom fényét emelte a helyi német kórus éneke, valamint Haga Kálmán és lánya, Réka fúvószenesi szolgálata.

Az ünnepséget szeretetvendégség követte a régi parókián, ahol a jelenlévők egy kiállítás keretében Fuchs Pál és Molnár Lajos munkájának dokumentumait is megtekinthették.

■ A. M.

Fuchs Pál emlékezete

(Részletek Somogyiné Karvalics Róza megemlékezéséből)

Fuchs Pál tanítót személyesen nem ismertem, csak a fiát, Fónyad Pál lelkészt, Pali bácsit és feleségét, Márta nénit. Náluk, Nagykanizsán töltöttem egy hetet a szakdolgozatom anyaggyűjtésekor. Ez az egy hét életre szóló barátsággal ajándékozott meg, amely még most is tart Márta lányuk révén.

(...) 1894-ben a Barcsi Evangélikus Egyházközség pályázatot hirdetett a tanítói állásra. A pályázók közül Fuchs Pál tanítóra esett a választás. Az esperes elvárta tőle, hogy „az oszlás és züllés szélén álló kisdied gyülekezetet az ifjú lelkesedésével megmenteni és felvirágoztatni becsúgya rugójának” tekintse.

Fuchs Pál bemutatkozó beszédéből idézek: „Isten nevében kezdem el. Ő segítjen kegyelmével. Ha ő segít, mi sem nehéz, ha elhagy, erőm elvész.” Fuchs Pálban a gyülekezet valóban egy nagyon lelkiismeretes, hivatásszerető, szívós emberre talált. (...)

1914-ben kitört az első világháború. Fuchs Pált is behívták katonának, de hazaengedték. Így a háború alatt is volt tanítás az evangélikus iskolában. (...)

1919-ben, a Tanácsköztársaság leverése után Barcsot megszállták a szerbek. Az oktatást is ők felügyelték. Fuchs Pál, akit 1905-ben igazságtalanul németesítéssel vádoltak, amint akkor, most is igazi gerinces magyar emberként viselkedett. (...)

Fuchs Pál még életében megkaphatta négy évtizedes munkájának elismerését, D. Kapi Béla evangélikus püspök igazgatói címmel tüntette ki.

A munkában és a küzdelemben megfáradtan 1931-ben vonult nyugdíjba. A királyi tanfelügyelő Fuchs Pál mint kiegészítő tanító alkalmazását megtiltotta az evangélikus iskolában. Így 1932. május 11-én rendkívüli közgyűléssel mondták ki az evangélikus iskola megszűnését. (...)

1932-ben megalakult a barcs-nagyatád-somogyzso-bi evangélikus missziói körzet, amelynek központja Barcs lett. 1936-ban került ide missziós gyülekezeti lelkésznek Molnár Lajos evangélikus lelkész. 1936. december 26-án ő végezte a szertartást Fuchs Pál temetésén is. 1941-ben a missziós gyülekezet anyaggyűlésezté alakult, és Molnár Lajost rendes lelkésszé avatták.

1Kor 15,10 versén keresztül a nagy apostol egy pillantást enged vetni önmagába. Attól kezdve, hogy megragadta őt Krisztus, és benne megtalálta Urát, nem hagyta el ajkát panasz vagy öntelt szó. Nem ismerte a félelmet, az ernyedést, a megalkuvást. Csak egyet tudott és vallott: „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok...”

Ezek az igék keresztül látunk bele egy tisztas papi életbe is: Molnár Lajos (1912. július 16. – 1973. február 22.) testvérünk magán- és szolgálati életébe. Az a munkaterület, amely osztályrészéül jutott, a barcs-nagyatád-somogyzso-bi szórványgyülekezet: Dél-Somogy mintegy kétharmad része három központi hellyel.

Oththona Barcson volt. Innen utazott harminchat éven át példamutató igyekezettel és buzgalommal a nagy szórványgyülekezet minden helységébe, ahol csak egy evangélikus hívót is tudott. Hajnalban indult, három-négy helyen szolgált, és késő este érkezett haza. Élete a magyar evangélikus egyház szórványlelké-

szének fárasztó munkájában nemhogy megkopott, hanem inkább növekedett a díszé mind örömeiben, mind keserűségeiben. Magánéletét, egyéniségét az Úrnak való szolgálat magába olvasztotta, de nem semmisítette meg, sőt érlelte annak tartalmát, hogy általa sokakat Istenhez vezessen.

Molnár Lajos mindennapi élete, igehirdetői és lelkipásztori hivatása megszentelt egységében prédikált. Fénye az alázatosság, a hűség és az engedelmség cselekedeteiben teljesedett ki. A kis szórványtemplomokban, családi otthonokban és minden kazuális alkalommal világosan kifejtve, szívén átszűrve adta Isten igéjét a reá bízottak elé. Ezt mindig oly precizitással és lendülettel tette, mintha több százan hallgatták volna, pedig gyakran előfordult, hogy a kis barcsi templomban családján kívül alig néhányan vettek részt az is-

tentiszteleten. Előtte szent volt a szolgálat, amelyre őt Ura elhívta.

Vallási hovatartozástól függetlenül bizalom és tisztelet vette körül, megbecsült ember volt a községnek, a környéknek, a helyi társadalomnak. Sok ember gondját s baját hordozta, sokakat segített tanácsaival.

Molnár Lajos emlékezete

Az egyházmegyében több tisztséget viselt. Dolgozataival és meditációival a lelkészi munkaközösség értékes tagja volt. Egyházunk életét éber figyelemmel kísérte, tőle telhetően igyekezett segíteni fejlődését.

Utolsó lelkipásztor volt a nagy szórványgyülekezetnek, nagy úr támadt utána. Bár az igehirdetés szolgálata nem szakadt meg, távozására mégis rendkívüli veszteség volt a szórványterület és az országos egyház számára egyaránt.

Molnár Lajos Újmalomsokon született szerény anyagi körülmények között élő családban. Érettségi vizsgát a pápai református gimnáziumban tett. Teológiai tanulmányainak elvégzése után nyomban, 1935 júniusában lelkésszé avatta – tizenhét ifjú társával együtt – D. Kapi Béla dunántúli püspök a soproni templomban.

Rövid szendi káplánkodás után visszakérült Sopronba, a Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem Evangélikus Hittudományi Karára könyvtárosi minőségben. Innen küldetett ki 1936 októberében a fent említett szórványba segédlelkésznek. 1938-ban a már rendszeresített önálló missziói lelkészi állásba egyhangúlag meghívott lelkészként nyert beiktatást. Itt szolgált 1973. február 22-én bekövetkezett haláláig.

Temetése Barcson volt a gyülekezet és a környék részvéte mellett Dubovay Géza esperes (Kol 4,17) és e sorok írója – akkori nagykanizsai lelkész – szolgálataival (1Kor 15,10). Tizenöt lelkésként nyert beiktatást. Itt szolgált 1973. február 22-én bekövetkezett haláláig.

■ FÓNYAD PÁL

Erdélyi találkozásra várva

Aki válaszol: Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke

▶ **Hivatalosan Fonyódligetén, a 9. Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozó egyik esti istentisztelete előtt jelentette be a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke, hogy Erdélyben is lesz Szélrózsza. Adorjáni Dezső Zoltánt arra kértük, tájékoztassa olvasóinkat részletesebben is mindarról, amit már tudni lehet a régóta remélt, illetve várt találkozóról.**

A jövő évi erdélyi rendezvény – bár sajátosan az erdélyi Szélrózsza nevet viseli – már önmagában is azt jelenti, hogy nemcsak erdélyi fiatalok találkozásában gondolkodunk, hanem a Szélrózsza „mozgalomhoz” szeretnénk csatlakozni, sajátosan erdélyi feltételek mellett.

Bár kissé más lesz, mint a magyarországi, nem szeretnénk olyan Szélrózsát, ahol csak erdélyi fiatalok találkoznak. Sőt az erdélyi rendezvényt a magyarországi Szélrózsza sorozatába kívánjuk integrálni mint annak egy sajátos színfoltját. Az erdélyi találkozót csakis úgy tudjuk elképzelni, hogy együtt valósítjuk meg

a magyarországi ifjúsággal, a magyarországi szélrózsásokkal.

Jövőre, 2013-ra vállaltuk az elsőt, minden rizikójával, minden kihívásával együtt. Nem volt könnyű megválasztani a megfelelő helyszínt, hiszen tudjuk, hogy Erdélyben mások a körülmények, mint Magyarországon. A találkozó helyszíne Sepsiszentgyörgy lesz, az időpont pedig 2013. augusztus 1–4.

Mivel minden indulás nehéz, mi nem mertük megcélolni a kétezres létszámot. Egy picit szerényebb körülmények között indulunk, de a minőségben igyekezünk ugyanazt elérni, amit az immár kilencedik magyarországi találkozó kínál.

Ugyanakkor nemcsak az a célunk, hogy Magyarországról is érkezzenek résztvevők, hanem azt is szeretnénk, hogy a magyarországi fiatalok és a Tíz-zek aktív szerepet vállaljanak a szervezésben. (Erre a Szélrózsza mozgalom és a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetősége részéről meg is van az ígéret és a támogatási szándék.) Ezért megelégedezem, hogy a Szélrózsza Erdélyben is biztosan jól fog sikerülni.

Bennünk mindenesetre megvan a lelkesedés és némi tapasztalat is, hiszen mi kezdtől részei voltunk a magyarországi Szélrózsáknak, és ezek mindig inspiráltak bennünket. Most is bőven sikerült meríteni, és van mit visszaadni ebből a merítésből.

A jövő évi találkozó alaptémája az érték lesz, hiszen erről is beszélni kell a mai fiataloknak. Hogy melyek azok a veretes értékek, amelyekre jelent, illetve jövőt lehet építeni. Hogy micsoda nagyszerű érték van az egyházban, micsoda kincset hordoz. Tudni-

illik az evangéliumot: a szabadítás, a megváltás lehetőségét.

Hogy miként lehet ezt lefordítani a mai fiatalok nyelvvezetére, képviselőgára, fantáziájának a világra úgy, hogy ezeket fel tudják dolgozni, meg tudják érteni, sajátjuknak tekintés – nos, ez óriási kihívás. Rengeteg mindenről lehetne a témával kapcsolatban beszélni. Bizonyára kevés is lesz az a három nap, amit tervezünk, de reméljük, hogy az erdélyi Szélrózsának is lesz folytatása.

Az említetteken túl természetesen szeretnénk bemutatni autentikus erdélyi, magyar és evangélikus értékeinket azoknak a magyarországi fiataloknak, akik talán keveset vagy még egyáltalán nem jártak Erdélyben. Hogy tudják, mi is részei vagyunk a magyar evangélikus egyháznak, Erdély része a magyar egyetemes kultúrának, a magyar történelemnek, és hogy az említett értékek másutt talán meg sem találhatók. Hogy tudják, melyek ennek a helynek a sajátosságai, milyen a

ÉGTÁJOLÓ

Adorjáni Dezső Zoltán püspök
Romániai Evangélikus-Lutheránus
Egyház

Elfogadhatatlan a kaposvári zsidó temető sírjainak megrongálása

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi) Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága megdöbbenés és felháborítónak tartja, hogy ismeretlenek vasárnapra virradóra megrongáltak ötvenhét sírt a kaposvári zsidó temetőben.

Az ismeretlen elkövetők a zsidó sírok vandál és értelmetlen megrongálásával nemcsak az elhunytak emlékét gyalázták meg, hanem a helyi zsidó hitközségnek is óriási kárt okoztak. Ezért az Emmi Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága határozottan elítéli a történeteket. Egyúttal reményét fejezi ki, hogy mielőbb rendőrkézzre kerülnek azok, akik elkövették ezt az emberi méltóságot sértő cselekedetet.

A kormány továbbra is a legszigorúbban fellép minden szélsőséges, rasszista, antiszemita megnyilvánulás ellen, és mindent megtesz annak érdekében, hogy a gyűlölködő, az európai normákkal összeegyeztethetetlen hangokat visszaszorítsa, és az ország valamennyi polgárát megvédje az ilyen támadásoktól.

Budapest, 2012. július 23.

*Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi)
Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős
Államtitkársága*

Pályázat lelkészi állásra

A Fancsal–Hernádvécsei Evangelikus Egyházközség a 2012. szeptember 1-jével megüresedő lelkészi állásra pályázatot ír ki.

Az egyházközség várja azoknak a lelkészeknek a pályázatra való jelentkezését, akik vállalják a nehéz körülmények között élő gyülekezeti tagok lelkigondozását, pásztorolását, hittanórák és a rendszeres gyülekezeti alkalmak megtartását.

A lelkészi javadalmazás átlagos, a parókia összkomfortos, a templom most lett felújítva. A feladatok ellátását szolgáló gépkocsi is segíti. A díjlevélről az Északi Evangelikus Egyházkerület Püspöki Hivatalától, illetve a gyülekezet felügyelőjétől, dr. Szalipszki Pétertől kérhető tájékoztatás (telefon: 30/355-3432).

A pályázatokat az Északi Evangelikus Egyházkerület Püspöki Hivatalának (1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 24. vagy eszaki.kerulet@lutheran.hu) és a Fancsal–Hernádvécsei Evangelikus Egyházközség címére (3855 Fancsal, Rákóczi u. 43. vagy szalipszkip@freemail.hu) kell eljuttatni postán vagy elektronikus formában.

Bemutakozási lehetőségek augusztusban lesznek. A pályázat benyújtási határideje 2012. augusztus 5.

Felvétel a Luther Otthon – Szakkollégiumba a 2012/2013-as tanévre

A Luther Otthon – Szakkollégium felvételt hirdet Budapesten vagy környékén felsőoktatási intézményben, nappali tagozaton tanulmányokat folytató hallgatóknak a 2012/2013-as tanévre. A jelentkezési laphoz mellékelni kell lelkészi ajánlást, kézzel írott önéletrajzot és a jelentkező szóciális helyzetére vonatkozó igazolásokat.

A kitöltött felvételi jelentkezési lap beérkezési határideje 2012. július 30. 23.59. A jelentkezési lapot elektronikusán a felveteli@lutherotthon.hu címen és postai úton a Luther Otthon – Szakkollégium, 1138 Budapest, Vízafogó u. 2-4. címen várjuk.

A felvételi tábor – amelynek része a szóbeli felvételi – augusztus 3-5. között lesz.

Bővebb információ *Gangl Zsolt*tól kapható a gangl.zsolt@gmail.com vagy a felveteli@lutherotthon.hu címen, illetve a 20/226-8636-os telefonszámon, továbbá *Laczi Anikó*tól a kollégium irodájának elérhetőségein (1/329-8614, 20/824-9589). A felvételi lap és további információ megtalálható a www.lutherotthon.hu címen a *Felvételi 2012* menüpontban.

Jegyzetlapok

(Napló, 2012)

Sztána. Régóta hallani, hogy előregedett a híres erdélyi falu. Az iskola-épület, ahol *Móricz Zsigmond* is részt vett a farsangi bálón 1914-ben, széthullóban van. De most minden megváltozott, néhány éve fiatal lelkes került oda.

Papp Hunor tervez, szervez, hívja az ifjúságot. És az jön is. A megújult közösségi házban, a vasárnapi istentiszteleten kipirosodott arccal éneklék a zsoltárokat. Jó hallgatni az embereket, nézni a szunyókáló öreg népet. Odaképzelné a leghíresebb, mindenre figyelő férfit: *Kós Károlyt*. Töpreng a délelőttben, mit írjak, mit rajzoljak? Szerezzünk pénzt a legszebbre: új templom építésére!

***

Megvásárolható egészség. Hetente háromszor hívnak. Csalogatnak, fűt-fát ígérnek, végül a nyeregyeket sorolják. A huszadiknál erőt vesz rajtam a kíváncsiság. Elmegyek. A Hattyú házban már harmincöt-negyven aggastyán várakozik, szedegetik a többéves pogácsát, kortyolják az ízetlen kávé.

Azután kezdődnek az előadások, majd egy óra múlva lehet vásárolni, jönnek az akciók. Amiért az egészet csinálják. Persze minden szónok előtt elmondják: „Amerikában végeztél!” De mit? Gondolom, liftkezelő tanfolyamot, mert a gyógyításhoz nem értenek. Olyan az egész, mint egy autószerelv, ahol nézik a vérnyomást, a szemet, a szívet... Amíg bírtam, egy órán keresztül, nem találtam a táblák, számítógépek, műszerek között az orvost.

***

Szabad örültek. Az örület minden napos, hatalmas erő. Az emberi lehetőségek egyik félelmetes része. A 156-os buszon a közlemben ült egy férfi, tenyerében három aranygolyóval. Azt forgatta, variálta ügyesen. Időnként megállt, szétnézett, figyelte a reakciókat. Végül engem szűrt ki, tőlem várta tudománya megítélését.

Hívósen, fejcsóválva néztem, elégedetlenül. Talán azt vártam, hogy befejezésül lenyeli az egyik fényes golyót. Hirtelen fölállt a helyéről, bal kezével átölelte a korlátot, és a másik tenyerébe is aranyat varázsolt. „Ez már döfi!” – suttogetta fogát csikorgatva, és fáradt arcát az üvegablakhoz szorította.

***

Népességfogyás. Örömmel olvasom, hogy hazánkban mérséklődött a természetes fogyás üteme. Az év első négy hónapjában több gyermek született, igaz, a halálozások száma is emelkedett: tíz százalékkal. Végül a legfontosabb: Magyarország lélekszáma: 9 millió 944 ezer!

A családban, rokonságom körében mindenkinek fölolvastam az adatokat. „Nagy a szegénység” – mondja kisebb lányom. „Ez a kiskutya nagy boldogság” – feleli a szomszédból *Mónika*. Eláll a szavam. Nagypáink is iszonyú nehézségek között éltek, ott voltak a háborúk, mégis két-három gyermeket vállaltak. Fiú és lány nélkül sívár az élet – vágok vissza mérgesen. És az a legkevesebb. „Kihal nemzetünk!” – kiáltok az ajtóból. De hiába. Talán meg se hallják...

***

Óriás tojáslepény. Száz méter hosszú, pirított rizzsel töltött lepényt készítettek a Szöuli Egyetem diákjai. Hogy ők is belekerüljenek a *Rekordok könyvébe*. És ez nem az első, nem is az utolsó ilyen rekordkísérlet. Naponta hallunk ilyen akciókról, kiagyalt ötletekről. Itt ezer gyerek fúj szappanbuborékot, ott ezer versenybiciklis szalad föl a hegytetőre, amott tízezer szerelmespár kezd csókolózni...

Tisztelet ezeknek az embereknek, még akkor is, ha nem tudják az igazat. Az idő könyörtelen. Mindent kirostál, és alig marad meg valami az *Őrlő évszázadokban*. *Homérosz*, *Shakespeare*, *Michelangelo*, *Bach*, *Neumann János* nevét talán nem törli el a feledés, emléküket állja az új évezred rohamát.

***

Hazaszeretet. Régen látott barátok újra együtt. Tesszük a törvényt; beszélgetünk, idézzük a régi szép időket. Váratlanul a hazáról kérdez valaki. Legtöbben szeretjük, és aggódva figyeljük drámai sorsát. Van, aki verset idéz, van, aki a márciusi ifjakat: *Petőfit*, *Jókait*, *Vasvári Pált*... Néhányan helyeslik a fiatalok országelhagyását: próbáljanak szerencsét a friss diplomások.

Otthon, késő este, tovább zsongnak bennem a szavak. Megkeresem *Vasadi Péter* prózakötetét, hogy erősítést merítsek az egyik legszebb vallomásból:

„Olyan mélyen van a hazaszeretet az ember szívében, mint az imádság. Befészkei magát a szemekbe és a látásba, a fülekbe és a hangokba, be a kiáltásba, mikor tiltakozol a hazugságok ellen, és akaratra, hogy tehesd a jót, a kövételésbe, hogy tiszteljük emberi méltóságodat, a csöndedet, a nyelvet, amelyen beszélsz... A haza csak akkor lehet a magasban, ha a haza szeretete ebből a mélyből áramlik fölfelé, s fönt megerősödik. Hazáz az, hogy élsz. A hazaszeretet tehát az életöztönöd.”

***

Dobai Péter: A sziget. Kevés szó esik jeles költőnk 1984-es naplójáról. „A tenger emléke, hajóm emléke, első szerelmem és a kikötők, ahová már soha nem fogok visszatérni” – ajánlja vékony kötetét.

Alexandria, La Valletta, Hamburg, Havanna, Mariel, Matanzas, Rijeka, Szmirna, Constanța, Várna, Gibara, Bari, Szaloniki, Kréta, Cárdenas, Kiel fájó-szép emlékei támadnak föl a hajós évekből. És Havanna, ahol feledhetetlen hónapokat töltött. Nézte a tengerből égre szökkenő napot, a fehér kabinsorokat, a betonmólókat, a fehér-piros-kék vitorlásokat, a szél fésülte nádasokat, a hullámok elnyugvását...

Sugárözön a mondatokban, ének és pálmait. „Az európai városokhoz szokott szem itt megszokja a fényt, a tenger monumentális kékjét és a találkozó vagy elbúcsúzó férfiak és nők arcán a mosolyt, a nevetést. Mégy az utcán, akár céltalanul is, és egyszer csak felfogod: jól érzed magad.”

***

Úton lenni. „Fölkeresett minden falut és minden várost” – olvassuk Jézusról az evangéliumban. Szüntelenül úton volt. Legyen hajnali szélvihar vagy déli sugárverés. Az emberek egymásnak adták a hírt: itt van a közelben, a szomszédban, nemsokára itt lesz... és kitétek az olajfák alá a haladókat, a betegeket, a süketeket és a vakokat. Abban a reményben, hogy valamelyik közülük érintheti a ruháját, szóba állhat vele. És ez nem változott. Azóta is itt van közöttünk: gyógyít és biztat.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!
Válogasson az első magyar platformfüggetlen online újságstand kínálatából, olvasson számítógépen, táblagépen vagy okostelefonon!

www.digitalstand.hu
Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

HIRDETÉS

Felhívás – egyházzenei konferencia

Egyházunk egyházzenei bizottsága az országos iroda oktatási osztályával közösen egyházzenei konferenciát szervez szeptember 13-ától 15-éig Gyenesdiáson. Várjuk az evangélikus egyházi iskolákban ének-zenét tanító kollégák és a gyülekezeti énekkarok karnagyainak jelentkezését erre az alkalomra.

Bővebb tájékoztatást az egyhazzene.lutheran.hu honlapon lehet rövidesen olvasni.

A részvételi szándékot kérjük szeptember elejéig jelezni a gusztav.kendeh@lutheran.hu e-mail címen.

Egyházzenei bizottság

Nyári leállás

Értesítjük kedves Testvéreinket és tisztelt Partnereinket, hogy a Magyarországi Evangelikus Egyház Országos Irodájának (1085 Budapest, Üllői út 24.) szokásos kéthetes nyári leállítására július 23. (hétfő) és augusztus 3. (péntek) között kerül sor. Az iroda ez idő alatt zárva tart, az ügyintézés szünetel.

Az első munkanap: augusztus 6. (hétfő). Megértésüket köszönjük!

Az MEE Országos Irodája

Merítettünk!

Az idei Szélrózsa, a kilencedik országos evangélikus ifjúsági találkozó – ahogy árulkodón az egyik népszerű, főként keresztény kiadóktól hangos helyszín is ezt a nevet kapta – maga volt a *lehetőségek piaca*. A résztvevő merítőkanalának hatékonyságától, merítőkedvének aktuális állapotától függött, mennyit visz haza. A fonyódligeti találkozón ugyanis minden kínálta, adta magát. Gazdag forgatag, örvénylő tarkaság. Vegyél, egyél, igyál! Kérj, kérdezz, érezd! *Meríts!*

Mi, szerkesztők is a magunk merítőkanalával merítettünk, ennek megfelelően minden kincset nem állt módunkban kihalászni. De azért honrogra akadt pár dolog, melyet szeretettel tálalunk Olvasóinknak, azon melegében.

Szélrózsa a számok tükrében

Több hónap felkészülés • sok ezer e-mail és telefon • több mint 400 önkéntes határon innenről és túlról • több mint 2000 résztvevő • 1,3 km Balaton-part • 1200 fedett szállás • 23 programhely • 480 fellépő, közöttük 419 zenész és énekes • 3000 méter kábel • 800 kartonszék • 34 walkietalkie • 160 gigabyte nyersanyag csak a nagyszínpadi eseményekről • 400 elhasznált pengető • több ezer imádság.

Pillanatsfelvételek

■ KRUG EMÍLIA – PUNGOR ANDRÁS

– Ő is a tiéd?
– Persze, már kétéves.

Régi ismerősök találkoznak a regisztrációnál kigyózó sorban. Kézfogások, puszik, ölelések. A korábbi menyasszony már feleség, a családok bővültek, az egykori tipegők büszke ovisok, délután a KÖSZI (Keresztény Önkéntes Szövetsége az Ifjúságért), este a KIE (Keresztény Ifjúsági Egyesület) Tappancs szekciója olvas mesét nekik. A Szélrózsa-ovi meg hátul, a sportpályánál várja őket.

Innen a Veder színpad bő negyedóra sétá, a Dézsa feleannyi. Belőjük a távolságokat. Nem baj, ledolgozzuk a kiadós Szélrózsa-menüt. A Café El Mondóban friss a kávé, a KIE kávézójában pedig *Kövesdi Miklós* standupol majd. A programfüzetbe, a sokadik. Alig lesz idő fürdeni a Balatonban. Pedig azt is muszáj. Meríteni testet, lelket. Ismerkedni a rég látott barátokkal és az újakkal. „I need a girlfriend call: 06-30...” póló jön szembe.

A táborátészelő főúton táskák oldalán és sorkokra kapcsolva lötyög a Szélrózsa-kulacs. Áramlik a tömeg, „a bicikliutat hagyjátok szabadon” – kéri a helyi BKV-s hangoszpiker. Kell is a hely. Itt rolleroznak a lelkészgyerekek, itt bicajozik a püspök, és itt tekernek a tábor takarító nénijszi kiszuperált Csepelen, hátul a csomagtróra pókozott bevásárlókosárban a hipó és a guriga vécépapír. A munka emberes, sokan vagyunk.

Délelőtt sátrak alatt izzad a Szélrózsa népe, merre az egyház jövője, keresik...

...püspökfalat.

Jól is esik a babgulyás meg a túros csusza. A szomszédban a leves fölött valaki a megtéréséről mesél.

Még öt perc, és nyit a Szélrózsa-

bolt. A shoppingolók hada rajtra kész. Akad logós póló és bébibody, strandlabda, összecukható frizbi, gyékény. És irány a part. Ahol szőrfőzik a családapa, és divatos lányok macsóséros fiúkkal gyűjtanak népdalra. A fiúk néha belerappelnak, a lányok pirulnak. A barna menyecskés szövegű az egyik srác mobilja megcsörren – dőlnek a nevetéstől. Mások inkább a villámrival próbálkoznak...

A délutáni hőségben a szélsőjobbaldalról szóló beszélgetésen *Balavány György* sokkol. Szerinte le kell számolni az illúzióval, hogy a rasszizmus, a kirekesztés rajtunk, az egyházon kívül van.

– Megrázó ez a felismerés – mondja a publicista. – Imádkozni kell, de nem a cselekvés helyett, hanem előtt. Mert nem cselekedni képmutatás. A gyökértelen ember radikális, mert fél. Ha viszont biztonságot talál a Jézussal, Istennel való közösségben, eltűnnek a világ bonyolultságából fakadó félelmei, és nem kellene már leegyszerűsítő válaszok sem.

Kicsit mi is félünk. Pedig csak a vihar szele ért ide. Az egyik színpadot megcibálja, de mi jóban-rosszban, a zsúfolt előtérben is elférünk. Elvégre szeretetről, elfogadásról hallgatunk felolvasóestet. És hogy ki fürdött a másodfokú viharjelzés ellenére a tóban? *Zsolt*. Ki más? A sziluettről felismerem.

Amúgy is. A táborúton a tömeg egyre ismerősebb. Szembejön a srác, aki azt a bombagólt rúgta a focimeccsen. Meg az, aki az embermagasságú jengajátékot megnyerte. És az egyik lány, aki a főpapok dalát olyan szépen énekelte a rockoratóriumban. A család, amelynek tagjai együtt merítették a kamera előtt a Balaton vízből. A fiú, aki két és fél órán keresztül ropta a moldvai csángó néptáncot. És egy másik, egy hosszú

hajú, akiről az egyik színdarab színészei azt mondták, olyan, mint egy jak. Pedig nem is. De azt mindenképp tudjuk a *Fool Moon* háromszor visszatapsolt koncertje óta, hogy a csúnya fiúk is...

Kövesdi Miklós standupjából pedig azt, hogy a beszédhiba lassan elvárás a médiában. Így most ő is szorít, mikor kap másort: sok a defekt, de az ő rossz artikulációja hiánypótló lenne. Kiderül az is, *Fábry Sándor* egyik szövégirójának már rajongótáborra is van. *Krisztiánnak* hívják. Kövesdi feleségével, fiával végig marad. A Tamás-miséen áldást kérnek az augusztusban érkező legifjabbra.

Mások a keresők istentiszteletén, az imákban „anyát és apát” békítenek össze, társra vágnak, alkoholtól szabadulnának. Az adományt együtt, SMS-ben küldjük az ökumenikus segélyszervezetnek, hogy Etiópiában kutakat tisztíthassanak meg.

És együtt énekeljük a *Csik-zene-karral*, hogy *Most múlik pontosan*, meg *Pekka Simojokival* és az *Et Ceterával*, hogy *Jézus alleluja*. Ráadásul magyarul.

Lassan megvesszük az utolsó sajtostejfőlős lángost, jó sok fokhagymával – elvégre a Balcsin vagyunk –, a *Meríts!* imádságoskönyvet, egy színes, igés szilikon karkötőt, eltesszük a keresztény pólós névjegykártyáját, arra már nem futotta. (De muszáj lesz beruházni egy...)

A záró istentiszteleten fáradtan tiszták az arcok. Hosszúak voltak a beszélgetések, nagyok a nevetések, tiszták a hamiskás énekek is. Koszosak a talpak, macerásak a zseblámpafényes sátorban keresések, szorosak az ölelések. Közeli az Isten-pillanatok. Amolyan szélrózsásak.

A szerzők újságírók, a 168 Óra munkatársai

Közös hangon

„Csak így, kíséret nélkül” – halljuk az instrukciót az esti áhítat végén. Egyik legszebb esti énekünk imádkozása ugyanis a „feladat”, válaszul az istentiszteleten elhangzottakra. Igen ám, de kezdőhangra ekkor is szükség van.

„Adjatok hangot, amelyik biztosan jó lesz mindenkinek!” – kér segítséget a lelkész. A színpadon sehol egy zenész, sehol egy hangvilla. Peregnek a másodpercek, erősödik a viharos erejű szél, de az emelvényen nem történik semmi. Mikorra pedig megérkezik a várva várt hang, jön vele az újabb utasítás is: „Mégsem énekelünk. Nincs rá idő.” Csúszott a program, kö-

zeledik a vihar, egyszerűen nem lehet a nyolc versszakos éneket végigkántálni ebben a helyzetben.

Az áhítat szolgálattevői a lépcső felé veszik az irányt. Ekkor azonban történik valami. Először csak néhány bátorítalan hangon, majd többtucatnyi szájon megszólal a dal: „Ó, maradj velem, az est közelget...” A versszak végére már több százán lehetünk, akik bekapcsolódnak az éneklésbe.

Száll a dal, és minket „nem rémit többé semmi vész”, sötét felhő, csak éneklünk végig nyolc versszakot. Imádság ez a javából, spontán, szívből jövő könyörgés a balatoni szélviharban.

■ JENŐ

Szervezett véletlen

Beszélgetés

a Szélrőzsa Ad Hoc kórus néhány tagjával

– Hogyan lehet egy olyan kórus ad hoc (Ad Hoc), azaz alkalmi, amelynek fellépése már jóval a megnyitótól a programfűzetbe került?

BOGNÁR NÓRA (szervező, kórusvezető): Csak a nevünk – gondolhatná a közönség, pedig valóban teljesen ad hoc a kórus. Itt találkoztunk. Itt szerveztük be a kórustagokat, tehát nem lehetett tudni, hogy hányan jönnek, milyen zenei előképzettséggel, milyen lesz a szólamarány. Semmit nem tudtunk, de belenyomtatuk a felépésünket a programfűzetbe. Hát-ha... Bízunk a jó Istenben.

LAKNER ANDRÁS (szervező, a kórus zongoristája): Az általunk könnyen megtanulható tartott kórusművekből hoztunk magunkkal egy változatot az alkalmi kórusnak. Gondol-

ebbe a szolgálatba. Vagy azok, akik már rég nem csinálták, újra kedvet kaptak hozzá, mert itt jó élményeket szereztek...

B. N.: Azért természetesen felkészültünk minden eshetőségre. Egy kosár énekkari művet hoztunk – benne a könnyűzenétől Bach-kantátáig mindenfélét. „Bármilyen történhet” – gondoltam. Az örömmel volt a cél. Zenei élményhez kívántuk juttatni a kórustagokat is, a közönséget is.

L. A.: Nem szabad azt sem elfelejteni, hogy a záró istentiszteletet a Duna Televízió élőben közvetítette, tehát minőségi zenének kellett megszólalnia abban a négy percben, amely számunkra volt kijelölve az úrvacsorai liturgiában...

B. N.: ...Sanctus és Agnus Dei.

A szombati koncert

tunk azokra is, akik kevesebb zenei előképzettséggel bírnak. Nekik viszonylag egyszerűbb dolgokat állítottunk össze. A zenei csokorból azután kiválasztottuk, hogy mely darabok hangozzanak el a záró istentiszteleten. A próbákon ezekre fókuszáltunk.

– Három napotok volt a művek bemutatására. Sok számot ismertek, hiszen gyakorló karvezetők vagytok. Miként válogattátok össze a mostani repertoárt?

L. A.: Tudjuk, nagyjából mennyi idő szükséges egy-egy kórusnak a bemutatáshoz. Napi két és fél óra munka volt.

B. N.: Négy művet tűztünk ki célként. Ezeket meg is tanulta a kórus. Külön foglalkoztunk a lányokkal és a fiúkkal, aztán kezdődhetek az összkari próbák.

– Mennyire jött be a számítástechnika a csapat összetételét és zenei képzettségét tekintve?

L. A.: Úgy gondolom, a valóság felülmúlta előzetes elképzeléseinket. Reméljük, hogy azok, akik most részt vettek a munkában, fel fogják keresni az otthoni gyülekezetük kórusát, és ott is bekapcsolódnak majd

L. A.: Inkább ezekre összpontosítottunk, mint a szombat esti kis koncertre. A két fő darab gyakorlása mellett a fennmaradó időben gyakoroltuk a szombati számokat. Megjegyzem, nagyon érdekes koncertekről és előadásokról kellett lemondaniuk azoknak, akik ezt a munkát vállalták.

– Látom, nagyon bólogatsz, Soma. Neked is sok program kimaradt?

HORVÁTH SOMA (kórustag): A johannitáknál voltam elsősegélyszolgálatban a találkozón napi három órában. A nekem tetsző alkalmakon nagyjából részt tudtam venni. Amikor a kórushoz csatlakoztam, már több lett a feladatom, mint terveztem, de nem bántam meg.

B. N.: Soma az első nap után további kórustagokat is beszerveztél... Neki köszönhetjük Bánó Zoltánt is, aki szólót is énekelt.

BÁNÓ ZOLTÁN (kórustag és szólista): Péntek este invitáltak a kórusba Somáék – volna-e kedvem velük énekelni. Aznap már szólámpóba volt, és bekapcsolódtam.

B. N.: Hát igen, a nagyok így csinálják. Két próba után koncert (nevet). ■ KGYT

Földgolyóról fölszűrődő zajok

Interjú Szirtes Edina Mókussal

► Mókus a Szélrőzsán úgy lubickolt a dzsesszfutamokban, mint hal a Balatonban. Szeptemberben lesz egy éve, hogy a MoNaMo trió a budapest-fasori evangélikus templomban tartott dzsesszistentiszteleteken szolgál. Idén a Szélrőzsára is eljöttek, az utolsó estén, 21-én léptek fel – a cudar időjárás miatt – a nagyszínpad helyett a lehetőségek piaca színpadára Aradi György és Pelikán András lelkészek mellé. Egy karamellás kávé mellett beszélgettünk Szirtes Edina Mókussal. Sebteben, hisz a művész már a Blues B. R. Othersszel való fellépésre készült...

– Honnan ered a dzsesszistentiszteletek ötlete?

– Tulajdonképpen nem is a mi ötletünk volt. Pelikán Andrásék kértek föl bennünket, nagy szerencsénkre. Éppen akkor alakult ugyanis a MoNaMo trió, tavaly nyár végén. A dzsesszistentisztelet jó apropó volt a munka tényleges megkezdéséhez. Sokkal felemelőbb volt így, hogy adva volt a cél... Kéthavonta új műsort kellett összeállítani, ezért folyamatosan dolgoztunk, próbáltunk. Fentről kaptuk ajándékba ezt a lehetőséget.

– Milyen a fogadtatás, van-e visszhang?

– A belső körben nagy a lelkesedés, külső visszajelzésekben viszont még nem bővelkedünk. Én katolikus vagyok, onnan vannak tapasztalataim. Nekem kicsit furcsa, hogy ilyen kevesen jönnek. Talán többen szoktak lenni egy szentmisén...

– Mi lehet ennek az oka? Talán a szokatlan párosítás: dzsessz és liturgia? Valaki esetleg túl modernnek, illetlennek érezheti? Hogyan találhat medret a dzsessz egy szent alkalmon?

– Őszintén szólva nem tudom, mi lehet az oka... Én minden visszajelzésnek örülök, ami kintől, egy másik fültől, egy másik szívtől jön. Én mindent belülről élek meg. Kihívás minden fellépés szakmailag és zeneileg egyaránt. A zene az egy egész. A zene nekem olyan, mint a hit, mint Isten. Én ezeket nem tudom különválasztani. Nem tudom megfogalmazni sem. Én minden műfajban ugyanazt közvetítem. Becsülettel és minél kristályosabban szeretném átadni azt, amiben hiszünk. És ez – mivel én muzsikusként vagyok – a zene. Mindennap imádkozunk a zenével, egyebet nem tehetünk.

– Ezt a fajta gondolatvilágot, a zenéért lobogást, a zenében léteket hogyan adod át a tanítványaidnak?

– Épp ez lenne a lényeg. Persze a hétköznapiakban könnyen elsikkad. De most, az egyhetes füredi táborban volt lehetőségünk erre koncentrálni Nagy János és Mogyoró Kornél kollégámmal. Ez a misszió.

Blues B. R. Others

Mert hát fontos, hogy a tanítvány az első meg második ujját a hegedű

ZSOLICZAI BALÁZS FELVÉTELE

fogólapjára tegye, s az ne szóljon hamisan, de talán még fontosabb, hogy nap mint nap elhiggye, a nyekergésből – ami a hegedűgyakorlást éveken át jellemzi – csoda lehet. Ezért meg kell küzdeni. És óriási öröm, mikor egy tanítványod olyanokat mond, hogy sírni lenne kedved. Persze idővel vihoggal leplezed...

– Hogyan jött a képhe új albumod, a Tao Te King témája?

– Maga az, ahogyan született, teljesen szürke és hétköznapi, hiszen fölkerésre írtam. Kováts Kriszta színművész és énekes kért fel. Már több színdarabjához írtam zenét. Kriszta zenés színházi esteket is szervez. Ez is annak indult, csak aztán elveszett mögüle a színház. A téma maga még talán a zenét is kizárja. Nekem viszont nagy kihívás volt megfelelő zenei világot találni hozzá. Utat kerestem magamnak. Azt mondhatom, ez volt eddig a legösszetettebb zenei kibuggyanásom.

Mivel én hegedű szakon végeztem, a komolyzene áll hozzám a legközelebb. A Tao't vonósnegyesre írtam. Kísérelt volt, és egyedül kellett megcsinálnom. És nagyon érdekes, hogy tavaly ez lett az év koncertje a kritiku-

sok szerint. Pedig nem telt házas Aréna-koncerttről van szó, hanem négy száz emberről a Müpában. Valami mégis történt ott...

– Hogyan gyúrod össze magadban katolikus gyökereidet és a keleti bölcséleket? Mit jelent ez neked?

– Én nem tudok különbséget tenni. Nekem ez egy. Szeretetalapú mindkettő. Bevallom – talán kicsit éretlen vagyok –, de én még mindig utat keresek. Ez a Tao most megnyugvást adott.

– Ebből a – talán kissé szinkretista – egységben gondolkodásból eredhet az a nyitottság, amely a zenei pályán jellemző? A Noxnak és Zsédának ugyanolyan lelkesedéssel írsz zenét, mint ahogy Az út és érény könyvének zenei kifejezőmódját keresed?

– Bevállalom. Kicsi az ország, a szakma egy pillanat alatt összeér. Én szeretettel megyek mindenhol. Amolyan zenebohóc vagyok. Nekem a zene a lényeg. Különböző csapások vannak, amelyeken át eljuthatunk az emberekhez. Én mindenkiért, akivel együtt dolgozhattam, hálás vagyok.

Persze máshogy játszom a dzsesszistentiszteleteken, és máshogy a Fabula Rasával. Az istentiszteletekre nyilván nem megyünk dobsszereléssel, torzított gitárral. Ezek az alkalmaikon igyekszünk befelé fordulni, csendben lenni és valami igazán finom dolgot művelni. A Fabula Rasával – és majd most a Blues B. R. Othersszel is – persze könnyű szívvel üvöltözöm.

– Mit kiáltasz? A Fabula Rasa zenei besorolása, az úgynevezett világzene kategória mit rejt?

– Én ezt egyszer már viccesen megfogalmaztam. A világzene a földgolyóról fölszűrődő zajok összessége, amire egy kis ufo felfigyelhet. Gyönyörű hangokat, dallamokat hallhat meg erőteljes, vérpezsdítő ritmusokat, de hallhat fájdalmat, jajveszkelést is... Mindezek a folklor alapjait jelentik, ami lehet magyar, cigány, balkáni, örmény, akármi. A hangzás, a dallam és a lüktetés alkotják a népzene. A sokféle népzene együtt pedig a világzene.

Valójában persze sokkal több és ősből dolog ez, mint azt mi el tudjuk képzelni. Egész szellemvilág. Egy nagy gazdagság. A szellemet is tovább kell vinni, amit örököltünk.

– Akkor tehát te ebből a gazdagságból merítesz. Köszí, hogy időt szántál ránk, jó merülést a blueszal!

■ KINYIK ANITA

Petrovics Sándor tánc a szombat esti dzsesszistentiszteleten

KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

► Színes egyházban élünk. Szeretjük és megbecsüljük a fejkendős, idős néniket. Ugyanakkor rajongunk a fejkendős vagy bőrdzsekis punk és rocker srácokért is.

Örömmel konstatálhatjuk, hogy az idei Szélrózsán is sikerült hiba nélkül felvonultatni a maroknyi magyar evangélikusság könnyűzenei favoritjait. A látottak és hallottak alapján büszkén jelenthetjük, hogy immáron van saját rockoratóriumunk, beatpassiójátékunk, funky jellegű és kimondottan punk stílusú együttesünk, populáris zenét játszó zenekarunk, és ne feledkezzünk meg a 16. századi ko-

észrevenni: a „hagyományokkal való szakítás” mint alapelv szinte mindegyik ifjú titán zászlajára ki van tűzve. Mivel a keresztény könnyűzenéhez eleve a tradicionális gyülekezeti éneklés ellenpólusaként viszonyulunk, nem árulunk el újdonságot azzal, hogy a gitáros-dobos dicsőítések háttérben egyfajta zsigeri ellenállás húzódik meg. Egy évek óta tartó tendencia azonban még ennél is továbbmegy. Eljutottunk arra a pontra, amikor már a könnyűzenei dala-

Egyházzen-e?

Seregszemle egy árral szemben úszó lazacraj felett

smink nélkül is gyönyörű, de valljuk be, átdolgozás nélkül már kissé megkopott keresztény slágereket.

Hasonló missziói szellemben gyártja igényes kíséreteit a Szélrózsá Band, amely az új idők valóban új szeleit is vitorlájába fogja, fogásait az ausztrál mestertől, a világhírű Hillsongtól elvesse.

A következő csoportba (amelybe részint magamat is tartozónak valom) azokat a kortárs könnyűzenészeket sorolom, akik vélhetően az átlagosnál jobban feszengek, ha orgonaszó kíséri a több évszázados kor-
lokot. Bennük mélyebb nyomot hagyott az orgonazenés túladagolás, ezért tesznek róla, hogy a hangszerek királynője nélkül, olykor feszes ritmusban is maradandó élményt nyújtsanak a *Hadd zengjen hála-éneke*m, a *Krisztus virágunk* vagy éppen az *Itt az Isten köztünk* kezdetű gyöngyszemek. Legyen szó akár a Tamás-miséken elhangzó átdolgozásokról (amelyek az alkalomnak mintegy védjegyévé váltak), akár a *Korál sziget* bluesos, felrázó-megragadó átírásairól vagy a *M.Is.K.A.* punkos, hajrázós kísérleteiről.

Minden igyekezet egyfelé összpontosít: évszázadok értékes dallamait és szövegeit olyan formában átmenekíteni a jelenkornak, hogy az ne kizárólag a templom falai között legyen előadható, hanem egy pubban vagy egy szabadtéri fesztiválon is. Azoknak, akik nem biztos, hogy betennék a lábukat az ódon falak közé...

A 2012-ben élő és ható egyházzene képviselőinek harmadik kategóriáját azok alkotják, akik talán a legderekasabban dolgoznak mindannyiunk közül. Ők azok, akik saját kútfőből mérítik nemcsak a hangszeres kompozíciót, hanem a dallamot és a szöveget is! A *Large Room*, a *Gábrriel* és a

M.Is.K.A. együttes, a *Jónás és Jézus*, valamint a *Budavári passió* oratóriumok szerzői révén virágoznak az új kor me-

evangélikus könnyűzenész, mivel tehető még izgalmasabbá az evangélium terjesztése, amely végső soron mindannyiunk célja.

Pekka Simojoki, modern dalkincsünk jelentős részének szerzője előadásában arra buzdított, hogy árral szemben úszó lazacokként viselkedjünk a világban. Ezt az attitűdöt ma-

M.Is.K.A.

rások dzsesszesített, áthangszerelt feldolgozóiról sem.

Nagyjából az itt felsorolt irányzatok és ezek keverékei szolgálnak táptalajul 2012 nyarán a *magyarországi evangélikus egyházzenének*. Bátran állíthatjuk ugyanis, hogy azok a kortárs művek, amelyek istenfélő művészek zeneszujjai alól kerülnek ki, igenis az egyházzenei kincsésztárat gazdagítják. Történik mindez igen változatos formában.

Bár inkább *többszhangú*, mint egyhangú a felhozatal, a számos zenei irányzat művelői mégis ugyanazon tendenciát követik, amit nehéz nem

mok is túlságosan ódivatúan hatnak, ezért némely zenei formáció az *Új énekek* újraértelmezését éli meg küldetéseként.

Vegyük csak példaként a kőszegi ifisek alkotta *Echo* zenekart! Tizenhat két évtizedben „untig énekeltek” ifjúsági énekből áll. Kitűnő zenei érzékkel hozzájuk nyúlva azonban, íme, sikerült rehabilitálniuk többek között a *Róla beszél fű*, *virág* és a *Boldog mosoly az arcomon* kezdetű, persze

HMIK Band – A Hétfalusi Magyar Ifjúsági Klub együttese Erdélyből

lódiai. Ők azok, akik nélkül háromszáz év múlva nem lenne mihez nyúlnia az akkori nemzedéknek, s az ezredforduló egyházzenejére csak mint egy kopírozó etapa emlékeznének.

Égészséges versenyszellemben, amolyan „most mutasd meg” jelleggel valódi szereplési lehetőséghez jutva mutatta fel sok tucat hazai

gunkénak vallva kontráztunk rá együtt négy napon keresztül a nyári fesztiválok elengedhetetlen kellekeit soroló „Haverok, buli, Fanta” reklámszlogenre a magunk módján: „Barátok, ünnep, Krisztus.”

Köszönjük, Szélrózsá, a lehetőséget és hogy pár napra összehoztál minket!
■ HORVÁTH-HEGYI DÉNES

Large Room

ZSOLICZAI BALÁZS FELVÉTELEI

TEKI Band

Laza'C

Fool Moon

Csik-zenekar

Wasabi Kht.

Strokes

ZSOLICZAI BALÁZS FELVÉTELEI

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának ének- és zenei formációja, az *Üllőiút24* nevű csapat már körülbelül fél éve érlelődött, amikor *benevezett* a Szélrózsára. A *Kákay István* irodaigazgató (a felső kép jobb szélén) vezette, közel húszfős együttesben szerkesztőségünket – gitárral és énekel – *Balla Mária* szerkesztőségi titkár (jobbról a második) képviselte. A produkciót tapssal és ovációval jutalmazták egyházunk püspökei is.

■ KÁROLY GYÖRGY TAMÁS felvételei

Legyünk lazacok!

Pekka Simojoki gyermekkorán nagy részét Namíbiában töltötte, így saját tapasztalatai alapján nagyon hatásosan tudta éreztetni az egyre erősebben szemerkélő esőben ülő fesztiválózóknak, mekkora áldás a víz, milyen várni rá, vágyakozni rá, és hogyan lehet sírva-nevetve ugrádozni benne, amikor végre megérkezik. És mit jelent tudni, hogy ha nem érkezik meg, az egyet jelent a halállal.

Az eleredő esőben Simojoki felhívta a hallgatóságot a fedett színpadra, amely így a lábainál ülve hallgathatta az evangélicizációba átszűrő bibliatanulmányt.

Mozdulásra, aktivizálódásra buzdított Simojoki; arra hívta fel a figyelmet, hogy az élő víz csak mozgásban marad élő, ha megáll, akkor megposhad, és senki sem akar vele kapcsolatba kerülni, legfeljebb a békák ugrálnak benne. Legyünk inkább lazacok, akik szembeúsznak az árral – mert lehet, hogy mindenki csak lebeg a vízen, de ők teljesen megposhadnak. Ne legyenek olyanok a gyülekezeteink, mint a focimeccsek, amelyekben húsz férfi rohángál; ők nagyon elfáradnak, ötvenezer ember pedig csak ül, szurkol, és issza a sörét!

■ DARVAS ANIKÓ

Az előadás hangfelvétele remélhetőleg elérhető lesz a [Tamás-mise honlapján](http://Tamás-mise.honlapjaink.hu): tamasmise.hu. Érdemes meghallgatni!

Terveink szerint Pekka Simojokival az *Evangelikus Élet* augusztus 12-i számában interjút közlünk.

A sasok szabadságára teremtve

„Olyan szívetek van, mint egy sasnak, repüljete hát! Ti az éghez tartoztok, nem a földhöz!” – lelkesítette nagyszámú hallgatóságát Klaus Douglass július 19-én, csütörtökön délelőtt tartott bibliatanulmányában. Az egyházépítő munkájáról és radikális újító gondolatairól egyaránt ismert német evangélikus lelkész az *Apostolok cselekedetei* hatodik fejezetének első hét versét magyarázva Isten szabadító hatalmát hangsúlyozta, amely megment a szolgaságtól, és felszabadít a szolgálatra.

Az előadó szemléletes és gyakorlatias prédikációjában a sasok és a tyúkok szabadságát hasonlította

össze, illetve állította szembe egymással. A legtöbb ember megelégszik a csirkék életével – mondta –, békésen kapirgál a porban, és igyekszik minél több magot felcsipegetni – a többiek elől is. Ez azonban soha nem tesz minket elégedetté.

„A tyúkok szabadsága kényelmes, a sasok megerőltető. A tyúkok azt teszik, amit akarnak; a sasok azt, amit tenniük kell, belső kényszertől hajtva” – fogalmazott Klaus Douglass, és felhívta a figyelmet: „Isten a sasok szabadságára teremtett minket.”

Arra biztatta a résztvevőket, hogy tegyék fel a maguk számára a kérdést: mi az életem nagy „témája”? Isten

adományai ugyanis egyben az ő elhívását is magukban foglalják. A hívó közösségeket és vezetőiket pedig arra figyelmeztette a lelkész, hogy igyekezzenek megtalálni környezetükben az „új sasokat”, akik segíthetik az idősebbeket, akiket be lehet vonni a gyülekezeti munkába.

A Szélrőzsa találkozó második napjának délelőttjén, július 20-án, pénteken Karl Schiefermair osztrák lelkész, oktatásügyi egyházi főtanácsos Péter látomása (ApCsel 10,1–16) alapján Isten váltóállításairól beszélt. Péter Joppe-élménye (Pál damaszkiusi élményéhez hasonlóan) döntő változáshoz vezetett az apos-

tol életében. Amikor Isten Kornéliuszhoz küldte őt, olyasmire szólította fel, ami ellentétben állt egész addigi meggyőződésével.

„Jézus a szeretetet állítja minden törvény fölé – fogalmazott az előadó. – Ő elsősorban nem valamitől, hanem valamire szabadított meg minket.” Ez azt jelenti – fejtette ki –, hogy szabadok lettünk a régi szabályoktól, felszabadulva egy újfajta gondolkodásmódra, új találkozásokra, amelyeket a felebaráti szeretet határoz meg. Minél jobban kötődünk Istenhez, annál inkább növekszik a szabadságunk – zárta szavait Karl Schiefermair.

■ A. M.

Beszélgetés Klaus Douglass-szal

– Lelkész úr, előadásában Ön a sasok szabadságáról beszélt. De mit jelent a repülés a gyakorlatban, a hétköznapokban?

– Repülni azt jelenti, hogy azt teszem, amire Isten megalkotott engem. Nem szabad a mindennapok kicsinyes harcaiba belebonyolódni és elfeledkezni az elhívásunkról. Repülni azt jelenti, hogy ismerem a küldetésemet, és megtaláltam az életem nagy „témáját”. Egy határozott feladattal, egy határozott út végigjárásával céljával érkeztünk erre a földre. Közös feladatunk a gyülekezetben, hogy ezt az utat megtaláljuk – személyes küldetésünk pedig ezt megélni.

– Hogyan találjuk meg „életünk témáját”?

– Azt hiszem, a vágyakozás a kezdet. Az a gondolat, hogy a tyúköl-

ban való kapirgálás nem jelenthet mindent. Nem lehet, hogy csak annyiról szól az egész, hogy lehetőleg több magot csipegezzünk fel, mint a többiek. Ez nem hoz maradandó elégedettséget.

Az első imádságunk az kell, hogy legyen: „Uram, ajándékozz nekem vágyat valami többre!” A második imádságunk pedig: „Istenem, mutasd meg nekem az adottságaimat, és mutasd meg nekem azt a feladatot, amelyre alkottál!” Azután keressük meg a helyünket a gyülekezetben, pontosabban Isten országában (és ez nem mindig a helyi gyülekezetet jelenti).

Tegyük fel a kérdést: „Mire teremtettél? Mire kell használnom az adottságaimat?” A válaszok megtalálása a vágyakozással kezdődik,

ZSOLCZAI BALÁZS FELVÉTELE

„fiatal sasok” megtanuljanak repülni, és megtalálják a helyüket? Mit mondana nekik?

– Azt hiszem, a „sasok” megtalálása a lelkészek fő feladata. Sok mindent kell csinálniuk, rengeteg tennivalójuk van, amelyeket a gyülekezet, illetve az egyházvezetés bíz rájuk, de a legalapvetőbb dolguk szerintem az, hogy felfedezzék a „fiatal sasokat”, kísérjék és képezzék őket. Ez a gyülekezeti vezetőség (és nem csak a lelkész) fő feladata: hogy az embereket az elhívásuk, a hivatásuk megtalálásában segítsék.

A „sasok” ott vannak – csak még mindig a magokat keresgélik a földön. De ha közülük akár csak egyet-kettőt sikerül megtalálnunk, már az nagy hatással lesz a gyülekezetre.

■ Lejegyezte: ADÁMI MÁRIA

Tolerancia-hőmérő

A homoszexualitás ezúttal nem tartozott a fő vitatémák közé a „Tolerancia-hőmérő” – a megszólalás felelőssége címet viselő beszélgetésben. Annál inkább előkerült a zsidósággal és cigányokkal szembeni rasszizmus – utóbbiakkal kapcsolatban a Szélrőzsan is határozott (an ijesztő) érzelmi reakciókkal lehetett találkozni.

Románné Bolba Márta evangélikus lelkész és Balavány György újságíró beszélgetését *Schneller János* művészettörténész moderálta. A kiindulópontot a TÁRKI legutóbbi felmérése szol-

ZSOLCZAI BALÁZS FELVÉTELE

gáltatta, mely szerint a Jobbik támogatottsága a fiatalok körében aggasztóan nagy: a harminchétféle alatti szavazók közel harmada szavazna rájuk.

Balavány György az egyházak társadalmi-politikai felelősségére hívta fel a figyelmet: nem az a rossz, ha az egyházak politizálnak, hanem az, ahogyan ezt teszik. Puskaporos hordón ülünk: az elmúlt években a „büzös, szubkulturából kitört gondolatok” mindennapi valóságunkat képezik, amelyekkel az egyháznak szembe kell néznie.

Románné Bolba Márta azt elemelte, hogy a gazdasági nehézségek hullámain lovagolva a Jobbik sikeresen tört be a rendszerváltást követő űrbe. Mivel a politikai nevelés hiányzik az oktatásból, véleménye szerint az érettségiző diákok nem tudják megkülönböztetni a liberális, baloldali, jobboldali, illetve autokratikus gondolkodásmódot. Az ismerethiány félrevezethetővé teszi őket, innen

pedig egyenes út vezet a félelem, majd a gyűlölet csapdjába.

Az újságíró a bonhoefferi hagyományra emlékeztetett, amelynél alább az evangélikus egyház nem adhatja. A közösség ügyeivel való foglalkozás politika, ilyen értelemben Jézus is politizált, például úgy – folytatta a megkezdett gondolatot a lelkész –, hogy a samáriait emel-

te ki a tíz leprásról szóló történetében. Ha a samáriait a cigány szóval helyettesítjük be, máris aktuális politikai példázatot hallhatunk Jézustól.

Az egyház ereje a helyi közösségekben rejlik, ez már Szálasi idején is sikeresnek bizonyult – emlékeztetett Románné Bolba Márta. Szálasi háromszázezer fős néppártja százötvenezer főre csökkent az egyház párhuzamos hálózatának köszönhetően.

Nem a rasszisták ellen kell cselekedni, hanem olyan közösségeket kell szervezni – elemelte Balavány György –, amelyek tematizálják a helyi közösségek gondjait. Ilyen lehet például az egyházi iskolákban felzárkóztató programok szervezése roma gyerekek számára.

A rasszizmus felé való elhajlás megalapozta a gyökértelenséget, az identitástalanság állapotát. A Jobbik kerében megadja a válaszokat a keresőknek, valláspótlóként funkcionál, a nemzeti radikalizmus ilyen módon hasonlít a fundamentális vallásosságra. Erre csak megélt jézusi lelkülettel és problémamegosztó kis közösségekkel lehet hatékonyan reagálni.

■ FRENYÓ ANNA

Találkozások a kútnál

► Az evangéliumi történetben egy kútnál, Jákób forrásánál találkozott Jézus és a samáriai asszony. Életváltató, életmentő fordulatot jelentett ez a bűnökkel terhelt, társadalomból kirekesztett asszonynak. A *Találkozás a kútnál* program beszédes helyszínén, a Kórsó sátorban bőven akadt miből meríteni. A különböző foglalkozású, Krisztuskövető, közismert meghívottak szóval, zenével és énekkel várták az ide betérőket. A program házigazdjaként *Szeverényi János* országos missziói lelkész moderálta az alkalmakat.

Minden napra jutott egy különleges találkozás. Az első napon dr. Falus András Széchenyi-díjas immunológus komplex előadásában a hit-tudomány-ember viszonyáról beszélt. Korunk embere bálványként tekint a természettudományra. Számítógépes hasonlaltal élve: hardverként láthatjuk az ember öröklött tényezőit, szoftverként pedig a döntéseinket, melyek kívül állnak a genetikán. Csakúgy, mint az Isten és az ember kapcsolata. A tudomány nem a Jónak és a rossznak tudására adatott.

Szemerédi Bernadett színművész és *Smidéliusz Gábor* lelkész zenei szolgálata tette könnyebbé a nehezebben emészthető falatokat. A résztvevők megismerkedhettek *Orbán Attila* lelkésszel, a szárazdi misszió vezetőjével, aki két napon is hirdette Isten igéjét.

Dr. Csókay András Prima Primissima díjas idegsebész-agysebész az imádság erejéről tett tanúságot. Előadását gazdagon illusztrálta személyes életéből vett példákkal. Az imádságon keresztül Isten gondolatokkal, ötletekkel látja el az embert. A tanulás folyamatában nem a rögzítés okoz problémát, hanem a bevitt információ felidézése. Agyunk limbikus rendszere játszik szerepet az ismeretek felidézésében, de ehhez a rendszerhez kötődnek motiváció-

ink is. A tanulás imádsággal párosítva növeli a kreativitást, gazdagítja az ember belső világát. Pál apostol nemhiába hív fel arra, hogy szüntelen imádkozzunk – emelte ki az idegsebész. Előadása előtt *Dobóné Kiss Ildikó* ír népi énekekkel imádkozott *Fúke Szabolcs* lelkész gitárkísérete mellett.

A harmadik alkalommal *Völgyessy Szomor Fanni* énekelt. *Huszák Zsolt „Maci”* egyházközi ifjúsági referense, a *Szélrőzsa Band* tagja nemcsak gitározott, hanem énekelt is, meglepve a hallgatóságot *Meríteni* című saját szerzeményével is.

Dr. Molnár Róbert, Kübekháza polgármestere, volt országgyűlési képviselő – a Budapesten előző nap bemutatott *Ébresztő, Magyarország!* című könyv szerzője – elmondta: Isten nem lehet emberi erőfeszítésből jó cselekedetekkel megnyerni, ahogyan rettegésből, félelemből szolgálni sem lehet őt. Az üdvösség kegyelemből van. A gyümölcsstermés, a szolgálat, az örömhír terjesztése a kegyelemből átélt szeretetből fakad. Aki Isten kegyelmét megtapasztalta, az tud gyümölcsöt adni a világnak, és ehhez akkor fogja megkapni az erőt, amikor elindul a cselekvés útján.

Michael Müller, német evangélikus lelkész a hit felszabadító erejéről szólt. Hitünk sokszor sajnos pusztá elméletté zsugorodik. A Jézus Krisztusban kapott új életnek az imádság, a bűnlen való engesztelés, az Isten szavának való engedelmesség a fokmérője. Élni Krisztussal: szabadulást, reményt, növekedést hoz – biztatott az igehirdető.

■ BALLA MÁRIA

Egy a történetek sorából dr. Csókay Andrástól

Egy fegyveres testületnél szolgáló fiatal férfi balesetet szenvedett, neki-ütközött egy oszlopnak. Látszólag nem volt súlyos sérülése, jelentősebb anyagi kár sem keletkezett. A férfi telefonon értesítette édesanyját a balesetről. Megnyugtatta, hogy jól van, majd – a beszélgetést követően – szolgálati pisztolyával föbe lőtte magát...

Beszállították a klinikára, de sajnos már nem tudtak segíteni az agyhalott fiatalon. Hívó család lévén a szülők szörnyű fájdalmát tetézte a kétségbeesés: mi lesz így fiuk üdvösségével.

Kérdésükkel az idegsebészhez fordultak, aki – imádság után – arra jutott, hogy a fiatalember nem akart öngyilkos lenni. A baleset következtében támadt zavar az agyában, ez okozta a tragédiát.

S hogy mi mutatja, hogy az élet, a lélek nem az agyban, hanem az ember testében van? A fiatal férfitől nővére is elbúcsúzott, és amikor megfogta az agyi működést egyáltalán nem mutató testvére kezét, a férfi szeméből könnycseppek gördültek ki...

„Örömmel meríték a szabadulás vizéből!”

„Áhítatos” gondolatok-pillanatok a Balaton partjáról

► „...a mottóul szolgáló ézsaiási ige – „Örömmel meríték a szabadulás vizéből” (12,3) – azt hozza elénk, amit – hiszem – mindannyian szeretnénk egyházunkban. Szabadulást megköztözöttségünkben és örömet, hogy mindezt ne savanyú képpel éljük meg” – ezekkel a szavakkal magyarázta a 9. Szélrózsás országos evangélikus ifjúsági találkozó témaválasztásának okát *Mesterházy Balázs* Szélrózsá-anya a *Lelkipásztor* folyóiratban. A lelki programok keretét a *szukkót* – a három nagy zsidó zarándokünnep közül az utolsó (3Móz 23) – adta; ezt hét napig tartó öröm, vigalom, tánc jellemezte – mégpedig kötelező jelleggel. Az ünnep hét napját az ezúttal *merítéseknek* nevezett napkezdő és napzáró áhítatok jelenítették meg, melyeken a szabadulás egy-egy aspektusát járták körbe a résztvevők. A változatos liturgiájú eseményekben a Balaton vizének is aktív szerep jutott.

Nyitó istentisztelet

Hangosbemondó figyelmeztet: a megnyitóra mindenképpen teli kulccsal érkezzenek az emberek. Forró a júliusi szerda délután, még magasan áll a nap, ontja, egyre csak ontja éltető sugarait. Igen – ért egyet a krónikás a felhívással –, kell a folyadék, hogy kinek-kinek legyen majd mivel hűsíteni magát a nap melegében.

Kezdődik a hivatalos nyitócere-mónia, majd a hittudományi egyetemünk seminaristái által kidolgozott istentisztelet; a közös énekeket a teológusokból álló *Agape* zenekar és a helyi *Seven Houses* gospelkórus vezeti. A szószékként is szolgáló pulpitus mögül *Czöndör István*, a házigazda Balatonboglár–Hács–Somogyvámosi Társult Evangélikus Egyházközség lelki vezetője egyszer csak azt kéri a szélrózsásoktól: öntsék a magukkal hozott palack tartalmát a színpad előtt álló dézsába...

A megszólítottak egy emberként pattannak fel fűről, plédről, papír ülőalkalmatosságról, és sietnek figyelmeztetetten a kijelölt helyre. Hamarosan csordultig telik az edény, a sokféle víz összekeveredik, és – mint utóbb kiderül – a jelenlévők közös kincsévé, az öröm, a szabadulás és az örök élet forrásává válik. Keresztelővízzé a február 29-én született *Czöndör Ráhel* számára – és a keresztség kegyelmében megerősítést nyerő sokaság számára.

1. merítés: a szabadulás – fény

Néhányan még hunyorognak a kora délelőtti napsütésben. Szemük még szokja a világosságot, de tekintetükkel már a színpadot keresik, ahol *Baranyayné Rohn Erzsébet* és *Zsóri-Ments Orsolya* – a községi fiatalok pantomimjátékával kísérvé – épp a sötétségből való szabadulásról beszél.

A két lelkész a vakon született ember gyógyításának történetét (Jn 9,1–7) „bontja ki”. A férfi olyannyira beletörődött a helyzetébe, hogy nyomorúságos voltának még csak az oka sem érdekli. Helyette azok a tanítványok faggatják a Mestert, akik Istentől rendelt megváltoztathatatlan állapotként tekintenek a szenvedésre. Jézus azonban nem a miértre ad választ; a holnap, a jövőben rejlő lehetőségek felől közelít a kérdéshez.

A mi életünkben sem a hiányra, a veszteségre világít rá, hanem azt a kérdést járja körül, szegezi nekünk, vajon milyen lenne – és akarunk-e látni. Új nézőpontot kínál. Olyan másként látást, amely hatással van az egész életünkre.

2. merítés: a szabadulás – erőszakmentesség

Pók szalad az alkalmi színházterem járólapjain. A fiatalok izgatot-

tan suttognak egymás között. Azon tanakodnak, eltapossák-e, vagy sem. Végül megkegyelmeznek neki.

Alig egy órával korábban, a csütörtök esti áhítat keretében a szege-di ifi tagjai által tolmácsolt gondolatmenetben, illetve *ifj. Cserháti Sándor* lelkész magyarázatában épp arról (is) hallhattak, hogy a fent nevezett nyolclábú egy példányának elpusztítása milyen mélyről fakadó elégedettségérzéssel tudja eltölteni az embereket.

Jézus azonban nem azon az oldalon áll, ahol elkövetik, hanem ahol elszenvedik az erőszakot! Bár emberi természetünkben fakadó indulatainktól nem tudunk végérvényesen megszabadulni, a szeretet, a megbocsátás képes visszaszorítani őket. Ha Jézust követjük, akkor kezünk megáll a levegőben, mielőtt lesújtánánk – akár embertársunkra, akár egy pókra...

3. merítés: a szabadulás – bátorító dal

Bátortalan, mégis bátor volt az, aki az előző esti együttlét végén vállalta a „hangadást”. (*A felemelő epizód-ról jegyzet a 6. oldalon. – A szerk.*) Hogy az illető saját magát az énekelni tudók vagy az énekelni nem tudók táborába sorolja-e, mellékes, a krónikás utólag mindenesetre úgy látja, hogy akkor és ott megvalósult mindaz, amiről a péntek reggeli áhítatban *Németh Zoltán* lelkész beszél. Nevezetesen, hogy a világ összebékítettségének módja az, ha egy hatalmas színpadon az emberiség énekelni tudó fele „koncertet ad” a másik felének, amely valamilyen módon maga is bekapcsolódik a „hangversenybe”. A *Pécsi gospelkórus* jóvoltából bárki meggyőződhetett róla, hogy a gyülekezet közösségében minden lehetséges.

4. merítés: a szabadulás – megújít

Szomjazunk, igen, szemmel láthatóan szomjazunk arra az élő vízre, amelyet Jézus kínál nekünk! Hosszú sorok „kigyóznak” áldásért a fekete Luther-kabát és a fehér alba alatt talán csak pólót, sortot, szandált viselő lelképásztorok előtt. Imára kulcsolt kezek, kigördülő könnyecsek, ég felé emelt tekintetek...

Tamás-mise a Szélrózsán – Kőszeg és Szarvas után immár harmadszor. Az alkalom szimbóluma a jerikói rózsza. Ehhez a sivatagi növényhez hasonlítja *Kovács Áron* a samáriai asszonyt. Látszólag mindkettő életlen és felelőtlen, gyökértelen és virágtalan, játékszere a szélnek és a könyörtelen embereknek. De amint víz éri őket, kizöldülnek, virágba borulnak, új életre kelnek.

„Mindannyian jerikói rózsák vagyunk Jézus oázisában – fogalmaz Jn 4,13–14 alapján tartott igehirdetésében a rákoskeresztúri lelkész. –

Ő adja azt az élő vizet, amely tisztára mos, megújít és megerősít bennünket, hogy önfeledten virágozzunk.”

...és jó gyümölcsöket teremjünk.

5. merítés: a szabadulás – nemzedékről nemzedékre

Túl a matúrán, de még a nagybetűs életen innen. *Fehér András* – százötvenötödmagával – Erdélyből érkezett Fonyódligetre. Szombat reggel a családjáról és a kétségeiről beszél a talán hasonló háttérből érkezett és hasonló kételyekkel küzdő „áhitatnézőknek”.

Van-e esélye Bandinak úgy, hogy se pénze, se bátorsága-vagánysága, se protekciót jelentő kapcsolata?... *Kalit Eszter* kolozsvári lelkesjelölt szerint a válasz határozott igen – még ha ez nem jelent is automatikusan könnyű életet. Annak idején Ábrahámnak sem és Bandi szüleinek, nagyszüleinek, dédszüleinek sem volt könnyű – de ott állt mellettük az Úristen! Jézusba kapaszkodva, vele járva (táncolva, énekelve) Bandi is szabad lehet arra, hogy a nehézségek ellenére megelégedett élete legyen.

6. merítés: a szabadulás – elengedés

„Ne az időjárás határozza meg a hangulatodat!” – rója meg egy belső hang a krónikást, valahányszor az épp ellenére való forróságra, frizurát kócoló szélviharra, fogcsikorgató hidegre stb. panaszkodik. Szombat este a szakadó eső „teszteli a türelmét”, amikor sokadmagával a dzsesszistentiszteletre igyekeznek – hogy ott azután a *MoNaMo* trió játékát próbálja megfejteni. (*Szirtes Edina Mókussal a 6. oldalon olvashatnak interjút. – A szerk.*)

A többek szerint inkább csak egy szűk rétegnek élményt adó muzsikát *Pelikán András* és *Aradi György* rövid igemagyarázatai törik meg. A faszori gyülekezet két lelképásztor – egy ó- és egy újszövetségi példázat alapján (2Sám 12 és Lk 7,37–50) – a harag elengedéséről, a bűnök megbocsátásáról, az Atya feloldozó, fel-emelő, szabaddá tevő szeretetéről beszél.

7. merítés (záró istentisztelet): a szabadulás ünnepe

Gazdagon terített az asztal, bár néhányan nehezményezik, hogy az oltáron nem az úrvacsorai edények, hanem a „merítésekre” emlékeztető színes kővedrek állnak a főhelyen...

A Duna Televízió által élőben közvetített záró istentisztelet zenei kínálata ezúttal is rendkívül sokszínű: mezőberényi rézfúvósok és *Szélrózsás Band*, a találkozó ad hoc (*Ad Hoc*) kórusa, a finn *Pekka Simojoki, Et Cetera*...

A „szószéken” *Mesterházy Balázs* Szélrózsá-anya. A kánai menyegző (Jn 2,1–11) násznagyához hasonlóan mi is tanúi lehetünk Jézus csodáinak, ő nekünk is önfeledt örömet ad – emlékeztet a soproni líceum iskolalelkésze. Az igehirdetés alapigéjéről (Fil 4,4–9) szólva így folytatja a gondolatot: „Ami tisztességes, igazságos, tiszta, szeretetre méltó, jó hírű, nemes és dicséretes dolgot itt, a Szélrózsán tanultunk, hallottunk és láttunk, az hazavihető – és akkor otthon is velünk lesz a békeség Istene. Kell ennél több? Ugye, hogy nem!”

■ VITÁLIS JUDIT

Forradalom az oktatásban?

► „A jelenlegi oktatási rendszernek vége. Gyökeres átalakulásra van szükség” – ezzel kezdte előadását *Goda Gyula*, aki műszaki, pszichológiai és teológiai végzettséggel jelenleg egy szervezetfejlesztő cég felsővezetésében dolgozik. A programfüzet provokatív előadást ígért a Szélrőzsa résztvevőinek, és ez nem is maradt el.

Színes és izgalmas előadást hallottunk. A fő gondolatokat időnként meghökkenítő történetek és illusztrációk tarkították. Megtudhattuk például, hogy *Szent László legendáját* hogyan lehet férfi- és női beavatástörténetként értelmezni, vagy hogy az agykutatás legújabb eredményeinek mi köze oktatási rendszerünkhöz.

Ma „tanközpontú” oktatási rendszerben élünk, ahol a *tananyag*, a *tanár* és a *tanuló* áll a középpontban. A tanár megtanítja a tananyagot a tanulóknak. Holott az emberi fejlődésnek olyan fokára jutottunk, amikor az emberi tudás tértől és időtől függetlenül megszerezhető. Egy kattintással a világ összes tudása elérhető bárki számára a világhálón. Miben tud többet tehát, aki kiáll a katedrara? Miben kellene többet tudnia?

Az oktatás lényege a változás, de változni csak akkor fog egy ember, ha motivált, és önmagát változtatja. Az ember alapvetően nem lusta, de sok esetben az oktatási rendszer megöli a motiváltságot. Ez a rendszer termeli ki azt a társadalmat, amelyet ma úgy jellemzünk, hogy válságban van. Ezért a „tanközpontú” oktatást az *emberközpontú* oktatásnak kellene felváltania, amelyben a teljes ember áll a középpontban. A teljes emberhez pedig alapvetően hozzátartozik a kreativitás, illetve a minőségi kapcsolatok ki-

sebb és nagyobb közösségekben egyaránt. Az intimitás, a hiteles, nyílt, őszinte kommunikáció olyan alapvető értékek, amelyekre az oktatási rendszernek nevelnie kell az embert.

Miben áll a mai „válság”? Válaszában az előadó *Csányi Vilmos* etológus idézte: „Nincs nyersanyag? De van. Nincs ember, aki dolgozzon? De van. Nincs ember, aki elfogyassza, amit megtermeltünk? De van. Akkor miben áll a válság? Egyetlen válasz lehetséges csak: a rendszerben, amit felépítettünk. Ez pedig megváltoztatható. Rajtunk múlik.”

Évszázadokkal ezelőtt az egyén a közösségnek volt alávetve. Az individualizmus korában az egyén az önmegvalósítását tekinti elsődlegesnek, a saját érdekeit követi, és gyakran teljes mértékben kivonul a közösségből. Ettől persze szenved, hiszen teremtettségünkönél fogva nem tudunk közösség nélkül élni. Erősen felborult ma az egyensúly az egyén és a közösség, a férfi- és a női oldal között. A lélektan nem véletlenül beszél az anima és az animus integrálásáról. Ezeket a kialakult erőteljes egyensúlyzavarokat kellene helyreállítani. Ez az, ami képes lenne a gyökereinél megoldani a válságot és létrehozni egy életteli, egyéneket és közösségeket felvirágoztató társadalmat.

■ GÖMBÖCZ ELVIRA

Falu vagy város? Falu és város!

► Mi a titka annak a kétezer lakosú településnek, amelyet maguk a legkisebbek is a gyermekek királyságának neveznek? És mitől marad élhető a város, nevezetesen a főváros? Ezekre a kérdésekre kereste a választ *dr. Virányiné dr. Reichenbach Mónika*, a Fejér megyei Pázmánd polgármestere és *dr. Schneller István*, Budapest nyugalmazott főépítésze, aki nem mellékesen a közelmúltban az Evangelikus Hittudományi Egyetem mesterképzés szakán írt dolgozatot a szakrális építészetből. A Szélrőzsa Kehely sátrában tartott beszélgetést *Szabó B. András* pestújhelyi lelkész vezette.

Minden különösebb szociológiai kutatás nélkül megállapítható: Pázmándon szeretnek élni az emberek. A község életképességét jól mutatja, hogy húsznál is több civil szervezet működik, a gyerekek számára egész nyáron táborokat szerveznek, és folyamatosan érkeznek betelepülők a faluba. A település megítélése szempontjából természetesen – és ezt a polgármester asszony is elismerte – kedvező földrajzi elhelyezkedése (Budapest, illetve a Velencei-tó közelsége) sem mellékes.

Budapestről szólva *dr. Schneller István* rámutatott, hogy a városnak már a bibliai időkben is kettős arca volt: egyrészt zajos, bűdös a környezet, ugyanakkor van egy „mennyei” oldala is, hiszen a kulturális élet és az ünnepek központja. A nyugalmazott főépítész álláspontja szerint ki kell mondani: „A világot, így a városainkat is tönkretette a globalizált kapitalizmus.” Példaként említette, hogy Budapesten húsz év alatt közel hetven sportpályát értékcsökkentéssel építettek lelkésként...

Reichenbach Mónika polgármester-

ként épít és számít a civilekre, elkészítette a település értéktérképét, és utcabizalmi hálózat segítségével gyűjti be a lakossági igényeket. A településfejlesztés során a nonprofit szektor képviselőinek bevonását az építész is fontosnak és Nyugat-Európában bevett, jól működő gyakorlatnak tartja.

A moderátor kérdésére *Schneller István* elmondta, hogy az egyházak társadalmi szerepének csökkenésével párhuzamosan a templomok kiemelt építészeti szerepe is kisebb lett; úgy fogalmazott: „Nem azt mondjuk, hogy a Nagytemplomnál fordulj balra, hanem hogy a Tescónál kanyarodj jobbra!” Ugyanakkor az értékeremtésben és -megőrzésben éppen ezért hiánypótló szerepet töltenek be az egyházak.

Arra a kérdésre, hogy vajon a város vagy a falu-e az élhetőbb, lényegében mindkét vendég azt a választ adta, hogy a két településtípus nem játszható ki egymás ellen. Megfelelő szimbiózis esetén egymást erősíthetik a városok és a környezetükben lévő falvak.

■ L. J. Cs.

Húzd be a függönyt az üvegfalú házban!

► „Isten szeme mindent lát” – mondjuk már a legkisebbeknek is. Az informatika korában azonban egy számítógép segítségével bárki meg tudhatja (majdnem) minden titkunkat. A „kukkoló társadalom” veszélyeiről *dr. Székely Iván* társadalmi informatikussal, a Budapesti Műszaki Egyetem docensével *dr. Orosz Gábor Viktor*, az Evangelikus Hittudományi Egyetem adjunktusa beszélgetett.

„Az internet nagyon kemény üzlet, ahol a termék sokszor mi magunk vagyunk – tette világossá már a beszélgetés elején *dr. Székely Iván*. – Egyszerű felhasználóként is ott hagyjuk az ujjlenyomatunkat mindenhol, ezt pedig mások kihasználják.”

Az informatikus az elektronikus postaládánkba érkező kéretlen reklámokat még az ártatlanabb eszközök közé sorolja. Volt már azonban példa arra is, hogy – a megrendelő teljes személyiségprofiljának ismeretében – a szolgáltató az átlagosnál lényegesen kedvezőtlenebb, úgynevezett dinamikus árképzést alkalmazott, nem beszélve arról, hogy adataink egy rosszindulatú ember

kezében akár a zsarolás eszközei is lehetnek.

Dr. Orosz Gábor Viktor – a teológia oldaláról közelítve – arra hívta fel a hallgatók figyelmét, hogy míg az egyház a bűnbocsánat lehetőségét hirdeti, addig az internet nem felejt. „Régebben az információ lebomlott, mint a szerves anyag a földben. A hagyományos irattárakban is folyamatos volt a selejtezés. Ma azonban a törlés vált drágává, nem a tárolás, így sokkal több információt őrzünk meg az utókornak” – tette hozzá. A nyilvánosságra hozott adatok ráadásul önálló életet élhetnek, például amikor a farsangi jelmezbálban készült fotók a főnö-

künk vagy az állásinterjúk kérdező személyé asztalára kerülnek.

Az evangelikus lelkész úgy látja, hogy a technika egyre inkább megpróbálja a mindenható Istent a „játékter szélére szorítani”. Ezt a vendég a genetika és az informatika várható, első hallásra a sci-fi irodalomba kívánczoló eredményeivel támasztotta alá. Félő ugyanis, hogy az irányítást stratégiák, üzletemberek kívánják megszerezni. Az informatikus szerint megnyugtatóan védekezni ez ellen nem lehet; az egyetlen megoldásnak az etikai irányelvek lefektetése tűnik.

Dr. Székely Iván – bár neki magának nincs Facebook-profilja – nem tagadja a közösségi oldalak jelentőségét, és elismeri, hogy napjainkban a társadalmi érintkezés egyik legjellemzőbb terepe a virtuális tér. Ebben az „üvegfalú házban” élve ugyanakkor – intett mindenkit óvatosságra az előadó – minden mozdulat előtt át kell(ene) gondolni, hogy nem lenne-e célszerűbb behúzni azt a bizonyos függönyt.

■ JENŐ

Halálból merítők

► Nem csak könnyű dallamok szólaltak meg a Szélrőzsa találkozózn. A nehézkedés elkerülhetetlen, ha olyan témával foglalkozunk, mint a halál. Ráadásul a gyermekhalál. „Hogy történhetett ez meg? Hogy hagyhatta Isten, hogy ez megtörténjen?” – a Kehely sátor szombatn reggeltől sóhajokkal. *Podmaniczky Szilárd* íróval és a pécsi kórház gyermekonkológiai osztályán lelkipogozói szolgálatot végző *Némethné Tóth Szilviával* beszélgetett – az *Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány* képviselőjében – *Galambos Ádám*.

Podmaniczky Szilárd *Kisgyermekek emlékiratai* című novelláskötete 2011 végén jelent meg. Az ebben található, *Halott beszéd* című írás vezeti fel a diskurzust; az író maga olvassa fel művét. Egy kislány egyes szám első személyben mesél saját autóbalesetéről és halálán túli életéről, melyből lassan, az idő múlásával kilép a gyászoló anya, aki új családot alapít...

atos, leukémiás gyermekek – és a velük érkező szülők – táborhelye; az egész Dél-Dunántúl hozzájuk tartozik.

Szilvia beszél a külső szemmel érthetetlen, zárt rendszerről, mely ezt a világot jellemzi. Az elsőre kissé nyomasztó légkörön túl a sajátos nyelvezet is meg kell szokni – mondja. Neki ez három hónapba telt. Az első elvesztett gyermek min-

digonozó eddig kilenc gyermek Teremtőhöz való visszatérését élte át. Ezért is hangsúlyozza a tapasztalatok fontosságát. Amíg nincs tapasztalat, addig a halállal, illetve a halál fogalmával sincs viszony.

Megtanultuk, hogy mindig vissza kell fogni magunkat – állapítja meg, aztán egy cigány család fájdalmát hozza fel ellenpéldaként. Ők a gyermek elvesztésekor ott helyben, a kórházban sírtak, kiabáltak, visítottak. Megélték a gyászt. Érezni lehetett, hogy egy pillanatra megszakad a szív...

A lelkipogozó szerint jellemző az emberekre, hogy nem tudnak mit kezdeni azzal, ha környezetükben valakit hasonló tragédia ér, zavarban vannak, képtelenek közeledni, pedig egy őszinte kérdés sokat segíthet a gyászolóknak.

ZSOLICZAI BALÁZS FELVÉTELE

Az énelbeszélés lehetőséget ad humoros közbeékelésekre, ilyen például, ahogy a kislány anyja frizurájáról elmélkedik: „göndör hajából kifeküdte a kanyart”.

Az író később elárulja: a hitelesség kedvéért választotta ezt a formát, no meg persze a játéktér is nagyobb ezáltal. A *Döglött kutyával őrzött terület* című novelláskötetében a férfi- és női aspektussal már eljátszott. Kíváncsi lett a gyermeki lélekre is... *Podmaniczky Szilárd* elmondja: valamiféleképp maga is meghal minden novella írásakor.

A 20. század első felében indult törekvések eredményeképpen a *halál* már nem, a *meghalás* azonban még mindig tabutéma – állítja *Némethné Tóth Szilvia*, aki fontosnak tartja hangsúlyozni: a gyermekonkológia az élet-ről szól! Az osztály, ahol szolgál, daga-

den szava, mozdulata belévsődött, soha sem fogja elfelejteni; ma már talán könnyebb az elengedés...

Hogy mit jelent meghalni? *Podmaniczky Szilárd* az idővel való viszonyra futtatja ki válaszát. A halál a művészetben egészen más funkcióval bír, mint – mondjuk – a médiában. Nem hírértéke, hanem drámai tétje van, más fénytörésben láttatja az életet, és ezzel katarzist válthat ki a befogadóból. Az író figyelemre méltónak tartja, hogy az írók életműve általában haláluk után érdekes. Az irodalomtörténet akkor tudja elhelyezni, akkor tud munkáival mit kezdeni, ha az illető már meghalt.

Éfféle paradoxonokat feszeget *Némethné Tóth Szilvia* is. A halál egyik lehetséges értelmezése az, hogy az élet még tovább – nélkülük... A lel-

Hogy ő beszél-e nekik Istenről? Sokan kérdezik tőle. De mint mondja: „Az nagy tapintatlanság volna. Nem az a dolgom, hogy beszéljek.” Mindenféle bekebelező szándék nélkül kell jelen lennie – állítja. Feladata, hogy higgye, Isten is a szobában van... és hogy a halál vissza-, illetve hazatérés...

Két eltérő megközelítésmód, mégis egybecsengő válaszok: az egyik, aki a szavakhoz menekül, s a másik, aki a szótlanságot választja. A halál természetének feltárásához mindkét út elégtelennek bizonyul, de az élet értéséhez, értékeléséhez mindkét út célravezető lehet, és ennek átadásából az ilyen fajsúlyos témákkal keveset foglalkozó, a halállal barátkozásra még nem kényszerülő is sok új gondolatot meríthet.

■ – KINYIK –

► A Kehely sátorban rövid fő-rumbeszélgetésre, az élő könyvtárban személyes találkozásra volt lehetőség a magyarországi APAC-programban részt vevő elítéltekkel. (Az APAC betűszó a Brazíliából indult, keresztény háttérű Association for the Protection and Assistance of the Condemned – magyarul: Szövetség az Elítéltek Védelmére és Támogatására – szervezet jelöli.) Egyikük, a tizenkilenc éve börtönben és tizenyolc éve hitben élő Boros Lajos biztonságtétele már nem teljesen ismeretlen a keresztény konferenciákat látogatók számára...

– Nem először vagy keresztény konferencián...

– Nem. Hála Istennek, már többször meghívtak; évente van jó néhány ilyen alkalom. Ez nekem nagy dolog. Szüntelen újszerűségét nem lehet megszokni. 2009-ben – édesapám halálának évében – voltam először keresztény találkozón Faddomboriban, a református Csillagponton. Idén júniusban pedig voltam például a Reménység fesztiválon.

– Ez egy evangélikus ifjúsági találkozó. Te mint büntetését töltő elítelt – aki megtért, de három évet még a rácsok mögött tölt – mit tudsz mondani ezeknek a fiataloknak? Miben más a mondanivalód, mint egy püspöknek vagy egy zenésznek?

– Szerintem mást nem tudok mondani. Azt gondolom, hogy az evangéliumnak ugyanaz az üzenete, akárki szájából hangzik el – ha belül Jézus Krisztus él. Az üzenet mindig az, hogy Jézus ma is a bűnösök megváltója, ma is keresi az elveszettet. Magyarul: keresi az embert. Vallom azt, hogy az ember elveszett Isten nélkül, és hogy az Isten keresi őt. Az

„Ahol nagy a bűn, ott nagy a kegyelem”

Beszélgetés Boros Lajossal, a váci börtön rabjával

teljesen mindegy, hogy ki az Úr szócsöve, ha belül krisztusi.

A börtön világa mindenkor nagy kontrasztot mutat a kinti világgal. Innen emel fel minket Isten, és jelenik meg bennünk. Egy betörő, egy rabló, a bűnökkel mélyen megkötözött ember megváltozik, és felvállalja a világ világosságát, és beszél arról, hogy Isten nem vallásos külsőségekben nyilvánul meg, nem egy ceremóniális rendszerben, hanem valóban igaz az ige, hogy „akiben a Fiú, abban az élet – akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg benne”. Ez az élet élhető Isten Fiával.

A kereszténység életforma. Egyáltalán nincs különbség bent és kint között. Talán sokkal inkább hatása annak, amikor egy olyan ember beszél Isten békességéről, aki a békéltetésből jön. Aki azt mondja, hogy „ahol az Úr lelke, ott a szabadság”, de este tízre vissza kell mennie a börtönbe. Aki úgy beszél az Istenről, hogy van benne élet belülről – ha lehet látni, akkor dicsőség Istennek –, és benne van az abszolút nyíltság az Istennel való közösségre. Mert az Úr tényleg bennem lakik. Ha ezt lehet látni, akkor elgondolkoznak az emberek: „Nekem van bajom?... Ez este megy vissza. Be van zárva már tizenkilenc éve, és arról beszél, hogy jó az Isten... arról beszél, hogy Isten megelégti őt.”

Igen, engem nem ez a világ elégít meg. Ez a világ adhat bármennyi

pénzt, bármennyi nőt vagy bármennyi halat a horgásznak, de ezektől az ember nem lesz megelégtve – még több kell neki belőlük. Egyedül Isten Fia az, aki megelégti. Ő mondja, hogy azért jött, hogy bővelked-

Boros Lajos saját szerzeményét adja elő a sátorban

jünk. Ő bővelkedő kegyelmet hozott. Ő ma is azt mondja, hogy „ha iszol abból a vízből, amit én adok neked, akkor soha többé nem fogsz megszomjazni”. Ez nagyszerű dolog.

Talán furcsán hangzik mindez egy rabnak a szájából, talán nagyobb a kétkedés is sok emberben, de hiszem, hogy ma is működik az Isten igéje. Ahol nagy a bűn, ott nagy a kegyelem. Ezzel a nagy kegyelemmel találkoztam 1994-ben, és ez a nagy kegyelem hordoz a kezében azóta is. És ez a nagy kegyelem nem egy fogalom, hanem egy személy, az Úr Jézus Krisztus.

– Mi a legfontosabb személyes üzeneted az evangélikus fiataloknak?

– Sokfajta mélységet megélt ember vagyok. Szélsőségekben éltem, kezdve a napi negyven-ötven szál cigarettától a tömény alkoholig... az éjszakai életig... Sok rossz dologban voltam benne, de volt normális életem is családdal, feleséggel, gyerekekkel. Most is van mellettem szerető család. Azt tudom mondani, hogy az Istennel való közösség nem ér fel semmivel. Ezt nem lehet felülmülni.

Ha az Istennel való közösséget valaki fiatalon vállalja, mondjuk húszévesen, annál nincs több és nincs jobb. Ha valaki jó döntést akar hozni, akkor a legjobb ezt fiatalon meghoznia. Isten az embernek a legjobbat akarja. Ő nem jót akar, hanem a legjobbat akarja! Ezért küldte a földre Jézust – a legjobbat. Ha valaki őt befogadja, akkor a legjobbat fogadja be.

Ebből az életből nincs kizárva egy üveg sör, nincs kizárva a család, a szerető feleség. Nincs kizárva semmi, ami jó. De ki van zárva a bűn. Az Úrban nincs bűn, és aki benne él, az elkezdi harcolni a bűneivel. Ha meg nem él benne, akkor halott a bűneiben – ez nem az én igazságom, hanem a Bibliának az igazsága –, de Krisztus ebből a halott állapotból meg tudja menteni a többszörös rablót, és meg tudja eleveníteni a többdiplomás or-

vost is. Kérdés az, hogy kell-e ez az embernek. Ha kell, akkor el kell fogadni. Ha valaki elfogadja, rááll erre az útra. Hiszem, hogy az elfogadás a bűnön fordul meg. A bűn az, ami elválasztja az embert Istentől.

Én cégéres bűnököt követtem el, de Jézus azt mondja, hogy „a bűn az, hogy nem hisznek énbennem”. És minden ennek a következménye: az is, ha valaki rabló lesz, és az is, ha nem jár gyülekezetbe. Az istennélkülség a bűn. És minden bűn – a válások, a paráznaság, az alkoholizmus és minden más – az Isten nélküli élet következménye. Ha valaki megtér az Úrhoz, ha valaki kinyitja előtte a szívét, akkor ő azt betölti. Ez egy életközösség Istennel. És ez megtart a körülményektől függetlenül.

Isten nem mondta, hogy nem fogja a börtönben lévő emberekkel tartani a kapcsolatot. Mert tartja. De annak is kell Isten, aki nem sülyed ilyen mélyre. A keresztény családokban élő gyermekeknek is szükségük van rá. Egy nagyon komoly istenhívó embernek mondta Jézus, hogy újonnan kell születnie... Másképp nem megy. Földi életünk a születéssel kezdődik, de ahhoz, hogy mennyei polgár lehessen valaki, újonnan kell születnie. Nem testből és vérből, hanem a Krisztusba vetett hit, a bűn lerakása és az Úr Jézus befogadása által. Itt kezdődik az örök életem – a megtérésem pillanatában.

– Tervezed esetleg, hogy teológiára mész a börtönből való szabadulásod után?

– Nem. Ötvenhárom éves vagyok. Azt gondolom, hogy a Szentlélek azért van itt a világban, hogy eszembe juttassa mindazt, amit az Úr Jézus mondott. Olvasom Isten beszédét, Jézus gondolatait. És az Isten drága lelke szüntelenül eszembe juttatja, hogy ő mit mondott. Nélküle elvesznék.

■ KÁROLY GYÖRGY TAMÁS

► „Mi az ördögöt keres itt ez a téma?” – indította moderátorként Liszka Viktor evangélikus teológus azt a beszélgetést, amely kétségtelenül a 2012-es Szélrőzsa egyik legizgalmasabb fórumának ígérkezett. Miközben a pár száz méterre álló nagyszínpad felől Isten dicső énekek dallamfoslányai hallatszottak, dr. László Virgil evangélikus lelkészjelölt és Utschalott János katolikus katekéta az ördög teológiai értelmezéséről és az ördögűzésről folytatott nagy érdeklődést kiváltó eszmecserét.

Már önmagában annak a tisztázása is érdekes – derült ki rögtön a beszélgetés elején –, hogy a sátán esetében valamiről vagy valakiről van-e szó, vagyis hogy egy személyt vagy egy jelenséget illetünk-e ezzel a kifejezéssel.

Liszka Viktor, dr. László Virgil és Utschalott János

– A kísértés már a bűnbeesés történetében jelen van a kígyón keresztül. A sátánnal mint személylyel majd később, például Jób könyvében és Zakariás prófétánál találkozunk – mondta el László Virgil. – Mózes első könyvének 6. fejezetében, közvetlenül az özönvíz előtt találunk utalást az istenfiakra, akiket később bukkant angyalokként értelmezték.

A lutheránus teológus beszélt arról is, hogy a Lucifer elnevezést (jelentése: „fényhozó”) a korai keresztények Krisztusra is használták azzal, hogy míg a Megváltó „igazi fényhozó” volt, addig az ördög a „hamis fényhozó”. A biblikus gondolkodásban – szemben a klasszikusként ismert irodalmi művek és a hollywoodi filmek által sugallt sátánképpel – az ördög mindig alávetett lény, maga is teremtmény, te-

Ördögi körben

hát nem egyenrangú az Istennel – mutatott rá.

A beszélgetés második felében a résztvevők a megszállottság és az ördögűzés témakörével foglalkoztak katolikus és evangélikus megvilágításban.

A katolikus teológia kétféle exorcizmust ismer – fejtette ki Utschalott János. Az úgynevezett kis ördögűzést bármely felszentelt pap végezheti, ennek során tárgyakat szabadítanak meg a gonosztól.

A személyeket érintő „nagy ördögűzést” ezzel szemben csak hivatásos exorcista végezheti. Ő a bejelentést követően először orvossal vizsgálatot meg minden érintettet. Körülbelül minden ötezredik esetről állapítják meg a speciális tünetek – például természetfeletti erő, halott nyelven történő folyékony beszéd stb. – alapján, hogy az illető nem valamilyen betegségben szenved, hanem valóban megszállott. Ilyenkor meghatározott liturgia és kellekek alkalmazásával újí ki belőle a szakavatott az ördögöt.

Hogy mindeközben pontosan mi is történik, milyen változás tapasztalható az érintetten, az nem csak azért nem derülhet ki, mert a beszélgetésre a katekéta helyett eredetileg felkért ördögűzők egyike sem tudott eljőnni a Szélrőzsára. Ugyanis még ha vállalták volna is a fórumon való részvételt, titoktartási kötelezettségük

miatt ennél többet nem mondhattak volna a témáról.

László Virgil emlékeztetett arra, hogy Jézus is üzött ki démonokat megszállottakból „Isten ujjával”, ennek szó szerinti vagy metaforikus értelmezése azonban gyakran teológiai vita tárgya.

Megtudtuk azt is, hogy Luthernek a keresztelésről szóló műve, a Taufbuchlein részletesen foglalkozik az exorcizmus kérdéskörével, ahogyan – lehetőségként – a legújabb Liturgikus könyvben is ott szerepel a keresztelés rendjénél a kérdés: „Ellene mondotok-e az ördögnek?”

A lelkészjelölt elmondta, hogy Luther és közeli munkatársa, Bugenhagen is üzött ki ördögöket, azonban nem meghatározott szertartás szerint, hanem „egyszerű imádsággal”, tekintettel arra a jézusi biztatásra,

hogy mindaz, amit kérünk az ő nevében, megadatik nekünk.

A beszélgetés két résztvevője egyetértett abban, hogy az ördög munkája nem csak a megszállott személyeken látszik. A katekéta idézte II. János Pált, aki szerint a keresztényeknek naponta kell ördögűzést végezni magukban, ahogyan az ortodox lutheránusok is beszéltek már a sátán rendkívüli működése (meg-

szállottság) mellett a „rendes működéséről”, a hétköznapi kísértésekről is.

László Virgil felhívta a hallgatóság figyelmét arra, hogy nem szabad a sátánból valamiféle bálványt kreálnunk, saját felelősségünket rá tolván. „Az ördög több fronton dolgozik, de aki elbukik, az maga az ember.” Ugyanakkor a beszélgetés végén a Szentírást idézve rámutatott, hogy Isten mentő szeretetében bármikor kapaszkodhatunk, mert „sem magasság, sem mélység (...) el nem választhat tőle”.

■ L. J. Cs.

„Hétköznapi” Szélrózsa

Az idei Szélrózsa találkozó több generációnak adott otthont öt napra. Fonyódliget idilli partszakaszán, több mint egy kilométeren át húzódott a tábor területe. A gazdag programválasztékból a legkisebektől az örökifjakig mindenki kedvére válogathatott.

Az egyházas jelleg nem merült ki a Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozó elnevezésben: számos programot kínált valódi lelki tartalmat. A nyitó és a záró istentiszteleten kívül naponta két „merítésen” vehettek részt a szélrózsások, a hagyományosabb liturgizáló istentisztelettől a dzsesszistentiszteletig bezárólag.

Érdekes volt felkínálni ennyi szintet, bemutatni az elmélkedés, dicsőítés többféle útját-módját. Rengeteg kép villant fel ezeken az alkalmakon, amelyek kibontásával, magyarázatával néha ugyanakkor adócsak maradtak az ígéhirdetők. Leginkább talán határon túli testvéreink reggeli áhítatának üzenete érte el, érintette meg a találkozó résztvevőit...

A szervezők a tábor rádióján keresztül fáradhatatlanul szolgáltatták a közérdekű információkat. Ebből

olykor mulatságos, máskor bosszantó helyzetek is adódtak, mert a hangszóró könyörtelenül túlharsogott minden sátras helyszínt. Így Babits Mihály Zsoltár férfigangra című versébe is belekeveredett a „Találd el a labdát” és a „Lőj az ellenfél kapujába” nevű futballcsapat közelgő mérkőzésére szóló felhívás...

Nem sokan mondhatják el magukról, hogy még egy virslis reggeliért is háromnegyed órát toporogtak a kigyózó sorban. Igaz, ez a körülmény kiváló alkalmat kínált mély és tartalmas beszélgetésekre. Az elképzelés amúgy jó volt, csak a német módszerrel precízen kiszámolt hat másodperces „ételátvételi időt” sajnos nem tudták tartani az étkezők, a rágási-nyelési időfaktorról nem is beszélve...

Ezt, no meg a regisztráció időigényes keservességét leszámítva mindenki előtt nyilvánvaló lehetett és tiszteletet parancsolt a szervezők fáradhatatlan igyekezete, az a hatalmas munka, amelyet napról napra és éjszakáról éjszakára végzett a több mint négyszáz önkéntes.

■ – BALLA –

SZERINTEM...

Fertőzésveszély!

A sok jó mellett meg kell említenem azt is, hogy a Szélrózsán bizony működhetek démoni erők is. Szerintem a legdurvább az volt, hogy az élő könyvtárban idegen vallások hívei – köztük például Krisna-tudatúak – beszélhettek a fiataloknak, moderátlanul.

Az sem volt túl bölcs döntés, hogy ugyanott egy homoszexualitását gyakorló – magát kereszténynek mondó – emberrel beszélgethettek hasonlóképpen szabadon a pubertáskoron éppen csak átesett (vagy még át sem esett?) fiatalok.

Mindenesetre nem biztos, hogy egy tinédzser elég érett arra, hogy ezeket a szellemi síkon érkező támadásokat kivédje. Reméljük, mégis sikerült felvenniük fegyverzetüket (Ef 6,10–20) a találkozó idejére is...

■ TOM

Te meddig mennél el egy pohár vízért?

Már nem isszuk meg a csapvizet, mert nem trendi. Nekünk a bőségben már nem jó az a víz, amely a lábunk alatt megtalálható egész hazánkban.

Etiópiában nincs víz. Nemhogy csapvíz, de palackozott víz sincs. Lapunkban már többször beszámoltunk az Ökumenikus Segélyszervezet munkájáról, legutóbb egy teljes panorámaoldalt szenteltünk etiópiai szolgálatuknak. Most e képpel a Szélrózsán végzett tevékenységüket mutatjuk be.

A rendezvény résztvevői virtuálisan elmehettek vizért Etiópiában. Füllasztó hőség, cipekedés, izzadás. Nem volt egyszerű. (Bővebb információ az Ökumenikus Segélyszervezet weboldalán: segelyszervezet.hu.) Szerkesztőségünk egyik munkatársa – Kinyik Anita újságíró – kipróbálta. Ő is nagyon elfáradt.

■ KÁROLY GYÖRGY TAMÁS felvétele

A Szélrózsa-mellékletet szerkesztette: VITÁLIS JUDIT
Képszerkesztő: ZSOLCZAI BALÁZS

Három hely – három arc

► A fesztiválózó társasági életének három jellemző helyszínén egy-egy Szélrózsa-látogatót arra kérünk, néhány mondatban értékelje a 2012. évi találkozót.

Krizsán Kinga a Magyarországi Keresztény Ifjúsági Egyesület (KIE) kávéházába betérve épp egy feketével ajándékozta meg magát, amikor leültünk mellé.

– A KIE Tappancs munkacsoportjának tagjaként negyedmagammal érkeztem a fővárosból, ez már a negyedik Szélrózsám. Különösen érdekesnek találok a kisszín-

padi beszélgetéseket, amelyek olyan aktuális témákat dolgoznak fel, mint például az egyház jelene és jövője vagy a párkapcsolatban élők közötti konfliktusok. Jó ötlet volt a Balaton mellé hozni a találkozót. A környezet, a tó szabadságérzetet ad az embernek, ugyanakkor nem gondolom, hogy ez gátolja a résztvevőket abban, hogy lelkileg is „merítsenek”. A korábbi fesztiválokban talán több volt a koncertszínpadon a „nagy név”, de ezúttal is sok értékes programot kínálnak a szervezők.

***

Vidáné Patai Mária Mezőberényből érkezett Fonyódligetre. Amikor arra kértük, ossza meg az Evangelikus Élet

■ –Ó–Ó–A

Volt-e értelme?

Napok óta rakosgatod szobádban a kis fémkulacsot, amelyet a regisztrációnál kaptál. Kidobni sajnálod, hisz néhány szép emlékét „zártad” a fonyódi víz helyére. Lájkolod a koncerten készült felvételeket, megosztasz a barátokkal egy-egy önfeledt mosolyt ábrázoló fotót. Ezt a lapot is talán tudatosan kerested, afféle nosztalgiaórából, bár elképzelhető, hogy csak véletlenül akadnál rá nagymamád postaládájában, vagy kíváncsiságból kérted az ajándék előfizetést a karszalaghoz kapott kuponnal. Pakolsz, tünődész, gondolkodol: vajon mi értelme volt ennek az öt balatoni napnak?

Kétségtelenül más volt, mint más fesztiválok. Itt nem vizsgálták át a táskádat szigorú, egyenruhás biztonságiak. Ezen a helyen az átlagosnál is több gyereket és kezes székely fiatalot láttál. És ezúttal nem valamelyik alkoholgyártó cégről, hanem a kehelyről nevezték el a színpadot. De különbözött-e még valamilyen az öt nap attól, mint ha más fesztiválon vered fel a sátradd?

Az igen válasz csak rajtad áll. Te teheted mássá, jobba, szebbé a Szélrózsa emlékét. Mert vajon volt-e értelme az erőszaktól szabadító vizet kimerni a tóból, ha legközelebb is olyan trágáruul beszélsz a – kétségtelenül türelmet próbáló – sorban állás közben, ahogyan tetted azon a bizonyos szerdai napon, a regisztráció kavalkádjában?

olvasóival élményeit, épp a partról figyelte, amint gyermekei a térdig érő vízben játszanak.

– „Első bálózók” vagyunk; a férjemmel, két kisfiammal és a sógorommal jöttem. Miután tavasszal megtisztelték azzal, hogy presbiternek választottak a gyülekezetünkben, természetesnek éreztük, hogy részt veszünk ezen a rendezvényen. A lelkészünk, Lázárné Skorka Katalin pedig a szervező Tízek tagja, így neki is felajánlottuk a szervezés során a segítségünket.

Maradandó gondolatokat kaptunk a délelőtti biblia-tanulmányok során, segítséget adtak az előadók a Szentírás értelmezéséhez. Örülök, hogy külföldi teológusok tartották ezeket az alkalmakat, így betekintést nyertünk egy másféle kultúrába, gondolkodásba is.

Külön kiemelném a gyermekprogramokat. A kisfiaink nagyon kritikusak, mégis jól érzik magukat a Szélrózsaoziban, számomra pedig megnyugtató, hogy biztonságban tudhatom őket.

***

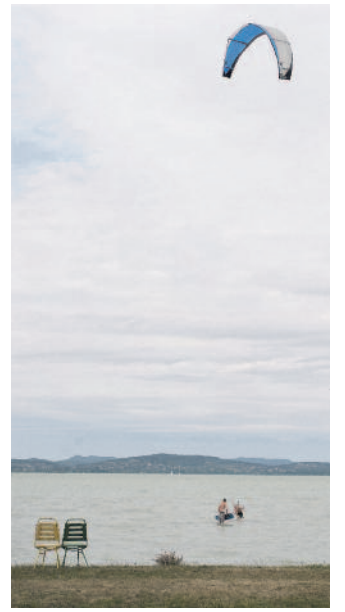
Az ebédlő előtt kigyózó sorok lehetőséget adtak az ismerkedésre és arra is, hogy a fiatalok értékeljék a programokat. Az erdélyi Hétfaluból érkezett Bálint Leventét akkor faggattuk, amikor már a nagyközönség számára is ismertté vált, hogy jövőre Sepsiszentgyörgyön lesz az első erdélyi Szélrózsa találkozó.

– A HMIK Band dobosaként mint szolgáltató érkeztem a Balaton partjára. A gyülekezetből közel harmincan, Erdélyből pedig mintegy százötvenen jöttünk. Biztosan sokáig fogok emlékezni a Csík-zenekar; a Fool Moon együttes és a Strokes produkciójára. Örülök annak, hogy jövőre már nálunk is lesz fesztivál, és megmutathatjuk a többi evangélikusnak, hogy mi is képesek vagyunk megrendezni egy hasonló találkozót.

ZSOLCZAI BALÁZS FELVÉTELE

■ JENŐ

KÁROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

ZSOLCZAI BALÁZS FELVÉTELE

HETI ÚTRAVALÓ

„Éljetek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa jószág, igazság és egyenesség” (Ef 5,8–9)

Szentháromság ünnepe után a 8. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéiben Isten a sötétségből a világosságra hív, hogy szeretete által a világosság gyermekeivé legyünk. „Az Isten szeretet: és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is öbenne.” (1Jn 4,16; LK) „Ti, akik látjátok és tudjátok, hogy Isten reánk áradó csupa szeretet, vegyétek is mindezt szívetekre, és ugyanazt tegyétek felebarátaitokkal. Mert lehetetlen, hogy aki Isten szeretetét e nagy tüzet megérezte, át ne hevülne s lángra ne gyúlna tőle!” (Luther) Isten gyermekei Jézus szeretetével szeretnek. Ő szeretett minket, és önmagát adta értünk; ezért kérjük: „Áldott Ūristen, segíts meg minket, a te nevednek dicsőségéért szabadíts meg minden gonosz-tól!” (GyLK 759) A világ világossága ígéri *Hegyi beszédében* mindenkori követőinek: ha bennem éltek (I. Gal 2,20), „ti vagytok a világ világossága”. Nem öncélú e fényeskedés: „Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt 5,14.16) Heti igénkben Pál elének tárja, mi a világosság gyümölcse – „három az egyben” –, majd ébresztőt fúj: „Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus.” (Ef 5,14) Jézus örök napunk, de akadálytalanul továbbsugározzuk-e fényét? Reformátorainkkal valljuk: „Hitből jön a cselekedet, / Hogy életünk betöltse; / Élő, igaz hit nem lehet, / Melynek nincs jó gyümölcse.” (EÉ 320,5) Valljuk: „...kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.” (Ef 2,8–9) Pál heti igénk fényében kérde: „...mi köze egymáshoz az igazságnak és a gonoszságnak, vagy mi köze van a világosságnak a sötétséghez? Vagy mi azonosság van Krisztus és Belial (a sátán) között?” (2Kor 6,14–15) A helyes válaszhoz mennyei bölcsesség kell, hittel kérjük az Ūrtől! „A felülről való bölcsesség... jó gyümölcsökkel teljes... Az igazság gyümölcse békességben vettetik el azoknak, akik békességet teremtenek.” (Jak 3,17.18) Örömmondó békekövet lehetsz te is, ha Jézust beengeded az életedbe; így fénye átjár s beborít, és a világosság gyermekeként továbbsugározzod őt. „Vigyázz tehát, hogy a benned levő világosság sötétségé ne legyen!” (Lk 11,35) Ne vedd meg Jézus e figyelmeztetését s felszólítását: „Ha rosszat mondtam, bizonyítsd be, hogy rossz volt, ha pedig jót mondtam, miért ütsz engem?” (Jn 18,23) Ővéi félelemmel és retteggel munkálják üdvösségüket, tudván: „Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a cselekvést”. Betöltik missziójukat: „...ragyogtok, mint csillagok a világban, ha az élet igéjére figyeltek.” (Fil 2,13.15–16) „Örök napfény, / Te ragyogj rám” (EÉ 375,4), Jézus!

■ GARAI ANDRÁS

Istentiszteleti rend • 2012. július 29.

Szentháromság ünnepe után 8. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mt 7,15–23; Ézs 2,1–5. Alapige: 1Jn 4,1–8. Énekek: 442., 238.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Húvösvölgyi út 193.** de. 9. Veperdi Zoltán; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Vári Krisztina; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10.; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidélusz Gábor; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés istentisztelet) Gáncs Péter; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Ūllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. Kovács Viktor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Kovács Viktor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. dr. Magyarkúti Gyuláné Tóth Katalin; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. D. dr. Harmati Béla; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Éva; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. Gyarmati István.

Összeállította: BODA ZSUZSA

HÁROMSZÁZHUSZONÖT ÉVE TÖRTÉNT

Az eperjesi vértörvényszék

A szomorú esemény háttere az volt, hogy a török vezetés – *Thököly Imre* szövetségese – 1683 nyarán Bécs alá vonult, de vereséget szenvedett *Lotharingai Károly* herceg és *Sobieski János* lengyel király seregeitől. Megroppant a török támadó lendülete, ami Thököly terveit is döntő mértékben befolyásolta.

XIV. Lajos húsz évre fegyverszünet kötött *I. Lipóttal*. Az egyesült császári és királyi hadak sikeresen harcoltak a törökök és Thököly csapatai ellen. A kurucok elvesztették a felső-magyarországi várakat. 1686-ban hónapokig tartó ostrom után a Habsburg-szövetség csapatai visszafoglalták az ország egykor fontos városát, Budát is.

Thököly felvidéki fejedelemségét 1685-ben, Erdélyt pedig 1687-ben szállták meg a császári csapatok. A váradi pasa elfogatta Thökölyt, és többmagával Belgrádba hurcoltatta. A török azt remélte, a fejedelem kiszolgáltatásával békére bírhatja a bécsi haditanácsot, de tévedett. Thököly szabadlábra került, sőt 1690-től az Erdélyi fejedelme címet is viselte, most már hatalom nélkül.

A felső-magyarországi császári hadak parancsnoka, *Caraffa* 1686-ban irgalmatlanul megsarcolta Debrecen, 1687 tavaszán pedig felállította az eperjesi vértörvényszéket, ahol ártatlan embereket, tekintélyes iparosokat, vagyonos polgárokat kínoztattott meg és végeztetett ki csak azért, mert hűséges evangélikusok és igaz hazafiak voltak! Kicsikart vallomások alapján azzal gyanúsították őket, hogy az ostromzárral körülvett Munkács védőinek leveleket, üzeneteket közvetítettek, és pénzt hiteleztek.

A „törvényszéknek” beállított vérfürdő márciustól május végéig tartott. Vallatás közben meghalt *Feja György*, aki részt vett Thököly mozgalomban, de Lipóttól amnesztiát kapott. Huszonnégy evangélikust ártatlanul kivégeztek vagy halálra kínoztak. Így járt például *Zimmermann Zsigmond*, *Raucher Gáspár*, *Fleischacker György*, *Keczer András* és fia, *Gábor*; *Bezzegh György*, *Medveczky Sámuel*, *Radvánszky György*, *Weber János* és fiai: *Frigyes* és *Dániel*.

A kivégzettek birtokait részben a törvényszék magyar tagjai kapták. Az

eseményekről a kortárs *Rezik János* iskolamester kéziratos műve számol be megdöbbentő részletességgel.

Caraffa kegyetlenkedése olyan méreteket öltött, hogy a nádor és a magyar főurak követelésére I. Lipót kénytelen volt őt Bécsbe visszarendelni. De nem lett kegyvesztett: kinttették, és később is fontos feladatokkal bízták meg.

A további mérsárlásoknak az 1687. évi pozsonyi országgyűlés vetett véget, viszont a protestánsok vallásza-badságát a békekötések által biztosított törvények helyett a „királyi kegy” ingadozó alapjára helyezte, új helyzetet teremtve ezzel.

A *Radvánszky* család megőrizte azt a kampót, amelyre kitzve Radvánszky György fejét közszemlére tették.

Karácsony János kanonok könyvében (*Magyarország egyháztörténete*, Nagyvárad, 1915) a szerző „elfelejtette” megemlíteni sok más, szomorú esemény mellett például az eperjesi vértörvényszéket is.

A vértanúk vére az egyház magvetése!

■ DR. BARCZA BÉLA

A nyolcadik napon...

Tábori beszámoló kicsit másképp

Évekkel ezelőtt mindig „ottalvós” táborokat szerveztünk a nagymányok-váraljai gyülekezet gyermekei számára. Nagy tábori élményekkel, táborúzzal, vízfordással, éjszakai kalandtúrával és állandó küzdelemmel az éjszakai pihenésért. Hősiesen be kell vallanom azonban, egy sokat felébredő kisgyerek édesanyjaként éjszakai felügyeletet vállalni mostanában nem tudnék.

Mivel a mára már megszokottá vált pénztelenség miatt az itt élő szülők többsége drága tábor finanszírozni nem tud, a napközis tábor szervezése vállalható és ideális alternatívának tűnt. Természetesen az alacsony (háromezer forint) árat csak pályázati kiértékeléssel és takarékos megoldásokkal tudtuk kigazdálkodni.

Tavaly volt a „próbakör”, és nagyon jól sikerült: a gyerekek már az utolsó két napon kérdezték, mikor lesz a folytatás. Nos, erre ez évben július 4. és 13. között került sor Váralján.

A spórolás jegyében saját ingatlanunkban (a gyülekezeti terem) voltunk, és magunknak főztünk. Egyik buszos kirándulásunk úti célja egy olyan környékbeli vadspark (Lengyel-Annafürdő) volt, ahol a belépőjegyért nem, csak a busz parkolásáért kellett fizetni. Itt a látványlók megtekintése és egy kis kirándulás után emlékezetesen finom paprikás krumplit készített a velünk jövő két anyuka. Az ebéd elkészültéig a gyerekek erdei vetélkedőben versenyeztek.

Táborunk jellegét tekintve két – hitanos és német nemzetiségi – részből áll. Mivel gyülekezetünk német nemzetiségi hátterű, és a német nyelv presztízse ebben a régióban egyre nagyobb, már tavaly is sikerült játékos nyelvoktatást a programba illeszteni. Idén a szokásbővítés, mondókák és német kánonok mellett komoly

kulturális blokkot szenteltünk a német táncoknak, viseletnek, építkezési és étkezési szokásoknak. Ehhez kapcsolódott a másik kirándulásunk, melynek célja egy tájház megtekintése volt. Itt a gyerekek a német nemzetiségi viseletről hallottakat a saját szemükkel is megnézheték.

Ide kívánczok, hogy kitűnő munkatársakkal jól lehet együtt dolgozni: három némettanár is van gyülekezetünkben, akik a programnak ezt a részét vezették. Az irányítás és főzés mellett tehát a hittanos rész maradt rám: áhítatok és *Az apostolok cselekedeteinek* megbeszélése, átismétlése. Ez utóbbi rajzfilmes feldolgozása igen lekötötte a gyerekek figyelmét, és érdekesebbé tette az ismeretszerzést.

A táborban a gyerekek napi háromszori étkezést kaptak (tízórai, ebéd,

uzsonna), ami persze munkaigényes dolog. De az asztalközösség egy táborban, különösen egy napközis táborban, úgy gondolom, nagyon fontos. A gyerekek mindennap nagy örömmel és hálással (!) várták az aznapra szánt ebé-

det. (Nem mondom, hogy *Süti* nevű vizslánk kicsit sem gömbölyödött ki a tábor végére az összegyűjtött maradékoktól, de nem volt tragikus a helyzet. Süti pedig kifejezetten élvezte...)

Tavaly egy színdarab megtanulásával készültünk a búcsúestre, ez azonban nagyon sok energiánkat lekötötte. Ez évben a megtanult evangélikus énekek, német dalok és néptánc mellett a kézműves-foglalkozásokon készített remek kiállításra adta a búcsúest programját. No meg az anyukák által készített finomságok elfogyasztása.

Néha kicsit megcsúszunk a programmal, tovább tartott a kézműves-ség, vagy a szabad időben nagy játék alakult ki. Megbeszéljük, hogy majd bepótoljuk az elmaradt filmnézet egy esti „kertmozizással” valame-lyik melegebb éjszakán.

A „nyolcadik nap” vége tehát egy kicsit későbbre toldott, amit a gyerekek cseppet sem bánnak, mert így van mit várni, van mire áhitozni. Isten adja, hogy várakozásunk öbenne teljesüljön!

■ SCHALLER BERNADETT

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsódörgicse, Fő u. 43. de. 11.; **Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25.** du. 4.; **Balatonboglár, Hétház u. 17.** de. 11.; **Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15.** de. 9.; **Hévíz, Helikon u. 6.** du. fél 5.; **Kapolcs, Kossuth u. 26.** du. fél 4.; **Keszthely, Deák F. u. 18.** de. fél 11.; **Kötcse, Templom u. 7.** de. 10.; **Kővágóörs, Arany J. tér 2.** de. fél 12.; **Mencshely, Kossuth L. u.** de. 11.; **Nagyvázsony, Temető u. du. 2.**; **Révfülp, Villa Filip tér 2.** de. 10.; **Siófok, Oulu park** de. 10.; **Szentantalfa, Fő u.** de. háromnegyed 10.; **Taliándörög, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Veszprém, Kossuth u. 4.** de. 10.; **Zánka, Rákóczi u.** de. fél 9.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Ökosátorral a Szélrózsán

► A Fonyódligeten megrendezett Szélrózsá találkozón az Ararát munkacsoport ökosátorral volt jelen, és sokféle információval és programmal várta a betéőket. Mint ismeretes, a találkozó egyik fő motívuma a víz volt. A víz, amely nélkül nem tudjuk elképzelni az életet, és amely ma annyira természetes eleme mindennapjainknak, hogy nem is figyelünk rá. Pedig a Föld vízkészlete nagyon sérülékeny. Ha bolygónk egész vízkészlete egyvödörnyi, akkor az édesvíz egy pohárnyi, de ebből csupán egy teáskanálnyi áll a rendelkezésünkre, mert a többihez nem tudunk hozzáférni – és ez a helyzet rohamosan romlik, hiszen egyre nehezebb lesz hozzájutni az ivóvízhez...

A kutatók szerint huszonöt év múlva három emberből kettőnek nem lesz elegendő ivóvíze. Fontos tehát, hogy vigyázzunk rá, és mértékkel használjuk – az ökosátorban erre is praktikus tanácsokat és tippeket kaphattak az érdeklődők.

A találkozó résztvevői már a táborba való belépésük el is kezdhették a környezetkímélő életmódot, hiszen azok, akik előregisztráltak, kaptak egy kulacsot, hogy abba ivóvizet töltsenek, ne ásványvizet vásároljanak (amelynek műanyag palackját aztán a szemébe kellene dobniuk). Sajnos a tapasztalat az volt, hogy a kulacsok díszként, de üresen lógtak a táborozók nyakában, az ásványvízes PET-palackok pedig színültig megtöltötték a kukákat. Talán azért a hazavitt kulacsok később is inspirálják majd tulajdonosaikat, és sokszor fogják használni őket a műanyag flakonok helyett. A találkozó szintén környezetkímélő momentuma volt, hogy

a kávézóban visszaváltható „zöld poharakba” mérték az innivalókat.

Az ökosátorban arra is lehetőség kaptak az érdeklődők, hogy megvizsgálják, miből is merítünk, vagyis mi az, amit vízként megiszunk. A vízvizsgálatot egy helyi szervezet, a Nők a Balatonért Egyesület munkatársa, *Piliszy Zsuzsa* biológus vezette. Az első alkalommal az ivóvízben levő szennye-

ző anyagokat, vegyszereket mutatták ki, a másik alkalommal pedig a Balaton vizéből merítették, és vették górcső alá a vízmintákat. Az amatőr kutatók még piócákat is szemügyre vehettek, amelyeket a vízpart menti kövek alól csalogattak elő.

A Balaton vizét egyébként a találkozó résztvevői folyamatosan „érzékességi vizsgálatba” vonták, vagyis a sekély, de kellemes hőfokú vízben nagyokat fürödtek kicsik és nagyok.

ADAMI MARIA FELVÉTELE

Az ökosátor leglelkesebb látogatói a kisgyermekek voltak. A sátor bejáratánál ugyanis napelemmel működő játékok hívogatták az arra sétálókat, ennek pedig a gyerekek örültek a legjobban. Őszinte lelkesedéssel szemlélték és próbálták ki a nap energiájával forgó propellert, a malom napelemes kerekét vagy a mini-vízmelegítőt.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

Persze a gyerekeket kísérő szülők és a gyermek nélkül betéő felnőttek is nagy élvezettel szemlélték és próbálgatták ezeket a játékokat, amelyek kitűnő eszközei a szemléletformálásnak. Talán azok, akik kicsiben kipróbálják a napelemek működését, „nagyban” is kedvet kapnak arra, hogy a házuk tetejére napelemet szereltesse, így csökkentve mind a környezetszennyezést, mind a háztartás költségeit.

Kicsik és nagyok is próbálkozhattak a bibliai teremtésvédelmi to-tó kitöltésével, amelyből megtudhatták, hogy az eddigi legnagyobb ökológiai katasztrófa az özönvíz volt, Noé bárkája tulajdonképpen állapotmenhelyként szolgált; és bár Salamon csodálatos templomot építtetett, de ezzel jelentősen hozzájárult a nemes erdők drasztikus csökkenéséhez. Jézus követői pedig ma is példaként szolgálnak nekünk arra, hogy ne pazaroljuk az ételt, hiszen ötezer ember megvendéglése után a maradékokat gondosan összegyűjtötték...

Mivel a találkozó a Balaton partján volt, az ökosátorban lehetőség nyílt a Balatonnak és környékének megismerésére is. A kisebbek óriás társasjáték segítségével bővíthették ismereteiket, a nagyobbak pedig a Balaton-felvidéki Nemzeti Park természetvédelmi öre, *Rozner György* előadásából tudhattak meg olyan hasznos és érdekes információkat, amelyeket sokszor még az ott lakók sem ismernek.

A Szélrózsá teremtésvédelmi programjairól való beszámolót folytatjuk. ■ S. A.

„Az Úr a pásztorunk..”

► Évtizedeken át mindig a filiákból látogattak a gyülekezeti tagok (konfirmációra, gyűlésekre stb.) az ősi celldömölki artikuláris templomba. A közelmúltban, egy borongós (!) nyári szombaton most a celldömölki bibliaóráskok keltek útra. Nemcsak azért, hogy megtekintsék a templomokat, imatermeket, hogy megismerjék az öt leányegyház történetét, hanem azért is, hogy az ottani gyülekezeti tagokkal együtt énekekkel, imádsággal dicsérjék az Istent. A celli bibliaóráskok (átlagos létszámuk tizenöt-tizenhét fő) ötlete alapján lelkészünk, *Rác Dénes* örömmel szervezte meg a filiakörtut, amelyhez néhány további gyülekezeti tag is társult.

Hat autóval közel harmincan csodálhattuk meg Kemenesalja szépségeit.

Első állomásunk a Kemenesalja egyik „ékszerdobozaként” emlegetett *merseváti* templom (*képpünkön*) volt. Itt a gondnok asszony és testvére köszöntötte meleg szeretettel és forró kávéval, üdítővel csoportunkat. *Vargayiné Fodor Hajnalka* alapos áttekintést adott a filia helyzetéről. A *Vidos* család áldozatos adományaitól kezdve *Józsa Márton* templom-építő munkáján át egészen a mai gyülekezeti tervekig ívelő beszámolót kaphattunk. Hajnalka nem könyvekből, hanem még élő szemtanúktól gyűjtötte össze az anyagot a falu, illetve a gyülekezet múltjáról.

A *kemenesszentmártoni* imaházban a gyülekezet aktív tagjainak vendégszeretettel élvezhetjük. A terített asztal körül *Patyi László*, az utolsó evangélikus tanító fia ismertette meg bennünket a múlttal és a jövőbeli tervekkel.

Kemenessömjénben a falu közepén áll a nagyon szépen felújított evangélikus imaház. A gyülekezet vezetősége teljes létszámban sorakozott fel a fogadásunkra, és bőséges tízóráival vendéglét meg bennünket. A több évtizedig hűséges korábbi gondnoktól, *Irenke* nénitől leánya vette át a stafétabotot a szolgálatban. Tőle, *Rajki Istvánné*, *Zsuzsától* tudtuk meg, hogy a gyülekezet saját erőből szépítette, újította meg az Isten házát. Filiáink egyetlen kántora, *Béres Lajosné*, *Kati* azzal tisztelte meg az anyagyülekezeti tagokat, hogy harmóniummal kísérte énekeinket.

Tokorcson az imaház mellett levő harangláb helyett az elmúlt hónapokban torony épülhetett. Az éppen nyitott toronyablakon keresztül a harangban is gyönyörködhattunk. A feladataikat még szorgalmasan végző kőművesek munkáját egy kicsit hátráltattuk, de óvatosan azért körülnézhettünk az akkor még javában renoválás alatt álló templomban.

Áldott perceket élhettünk át, hiszen Isten Szentlelke volt közöttünk.

Utolsó filiánkban, a Ság hegy tővében húzózó *Mesteriben* az igen csak öregedő gyülekezet egykori iskolájához érkeztünk. Szomorúan

hallottunk arról, hogy a faluban milyen kevesen vannak az állandó lakosok. Sok a külföldi tulajdonos, a nyaraló, hiszen a falu gyógyfürdője ugyanakkor igen vonzó. A gyülekezet néhány szolgálatkész családból áll, amelyeknek reménye a táborhely szépítése, építésének folytatása. A környékbeli és az itt szolgáló lelkészek évek óta próbálkoznak gyülekezeti hittantáborokkal. Imádságainkban hordozzuk a gyermek- és az ifjúsági munkát. Hisszük, hogy teremtő Urunk, jó Pásztorunk sok fiatalot vezet, legeltet.

„Nyájával arra jár, / Amerre várva vár / A forrás hűs vize, / A zöld mező” – énekeltek imádságként több szöveggel. Hisszük, hogy a mesteri magvetés a Kemenesalján is sokszoros termést hozhat.

Pecznyik Pál, hűséges bibliaórásk társunk, költőnk mindegyik filiában lakó gyülekezet számára írt egy verset, melyet a helyszínen felolvasott, és néhány példányt ajándékképpen szétosztott a testvérek között.

Áldott órákat töltöttünk együtt ezen a szombati napon, megtapasztalva: „Az Úr a pásztorunk, jó pásztor ő!”

■ KISS JUDIT

Miért református az evangélikus istentisztelet?

A kérdésre vélhetően még az sem tudna válaszolni, aki elírta a címét a Szélrózsá találkozón – *Duna Televízió* által közvetített – záró istentiszteletének... Egy hete Mesterházy Balázs hívta fel a figyelmemet arra, hogy a rádióújságban – és különböző internetes műsorajánlóban is – református istentisztelet-közvetítésként szerepel a Szélrózsá záróalkalma.

Azonnal utánanéztam, hogy ment-sük, ami még menthető. Megtudtam, hogy a főszerkesztő, a producer, a gyártásvezető és a műsorok lebonyolításáért felelős személy is helyesen továbbította az általam megadott címet: A Szélrózsá országos evangélikus ifjúsági találkozó záró istentisztelete. A főcím tehát nem is az Evangélikus istentisztelet megjelöléssel kezdődött volna, amelyet elírhattak. Így számomra a talány még nagyobb.

A *Duna Tv* honlapján, a műsorújságban július 22-én, vasárnap 10.30-nál a következőt olvashatjuk: Szélrózsá találkozó – evangélikus istentisztelet. A tartalomnál pedig: „Fonyódligeten tartották a Szélrózsá Evangélikus Országos Ifjúsági Találkozót, melynek záró istentiszteletét közvetítjük.” (Ezt én adtam meg így.) A hivatalos Teletexten is jól írták ki.

Érdekes, hogy sok helyütt – például a *Port.hu* internetes műsoraján-

lóban – a helytelenül szereplő Református istentisztelet főcím alatt helyesen az evangélikus ifjúsági találkozó záró istentisztelete szerepel, úgy, ahogyan megadtam. Hogy ezt miként hozták össze, arról fogalmam sincs.

ZSOLCZAI BALÁZS FELVÉTELE

Fájdalmunkra azonban csak az első sor, a hibásan írt Református istentisztelet cím került a különböző kábelszolgáltatókhoz, amelyek a *Duna Tv*-től függetlenül, általunk ellenőrizhetetlen módon alakítják ki a műsorközlőt. Így történhetett meg az, amit később hallottam, hogy az adás alatt is – éppen futó műsorként – a Református istentisztelet kiírás szerepelt.

Hajlamos vagyok arra, hogy bizonyos dolgokat humorosan fogjak föl. Ez az elírás azonban nem tartozik ezek közé. Hiszen rengeteg munka, precíz felkészülés előzte meg a szerzők, elsősorban Mesterházy Balázs részéről az istentiszteletet. Ezért is tudtuk kilencven percben (a *Duna Tv* rugalmasságának is köszönhetően) elejétől végéig közvetíteni a gazdag liturgiát.

A televízió munkatársai is mindent megtettek az adás sikere érdekében. A szervezőkkel együtt a meteorológiai szolgálatot is rendszeresen hívtuk, hogy – a szél erősségétől függően – hol tartsuk az istentiszteletet. *Pál Marietta* egész éjjel azon dolgozott segítőivel, hogy a sátorban is méltó keretek között legyen megtartva a záróalkalom. És a többi szervezőről, résztvevőről még nem is szóltam.

Ezért az a fajta slendriánság, amellyel valaki elírta, rosszul írta a címet, számomra elfogadhatatlan. Megszoktam, hogy nyugodt lehetek, hiszen az általam megadott címet viszik végig a hivatalos iratokban. Ez eddig mindig így is volt. Most nem így történt. Nekem tanulság, de remélem, hogy az elírásért felelősnek is az.

■ NAGY LÁSZLÓ szerkesztő (MTVA)

SEMPER REFORMANDA

„Tehát így kell viselkednünk. Felelősek vagyunk a felebarátainkért minden egyéb bajban és veszélyben is. Ha ég a házuk, akkor hív a szeretet, hogy menjek oda, és segítsék oltani. Ha elegen vannak ott, akik oltani tudnak, akkor hazamehetek, vagy ott maradhatok. Ha vízbe vagy gödörbe esik valaki, akkor nem hagyhatom, hanem muszáj odamennem, és amennyire csak tudok, segítenem kell neki. Ha vannak ott mások, akik ezt megteszik, akkor én szabad vagyok. Ha látom, hogy valaki éhezik vagy szomjazik, akkor nem hagyha-

tom magára, hanem étellel és itallal kell ellátnom, és nem szabad a veszélyt néznom, hogy ezáltal kárt szenvedek. Mert aki csak addig akar a másikon segíteni, a másikat támogatni, amíg saját életét és javait kár és veszély nem fenyegeti, az a felebarátjának valójában soha nem fog segíteni, mert mindig úgy ítéli majd meg, hogy a segítség neki veszteséget, veszélyt, kárt vagy időpazarlást jelent. Hiszen egyetlen szomszéd sem tud a másik mellett úgy élni, hogy ne kelljen számolnia a veszéllyel, amely a testét, a javait és a családját fenyegeti. Számolnia kell ugyanis azzal, hogy tűzvész vagy bármi más veszedelem tör rá a szomszédból, és elpusztítja őt, javait, családját és mindenét, amije csak van.”

► Luther Márton:

Elmenekülhetünk-e a halál elől? (Kovács Áron fordítása)

Tisztelt egyéni, többpéldányos és gyülekezeti lapelőfizetőink, könyvvásárlóink!

Az *Evangelikus Élet* teljes körű terjesztését július 25-étől a Luther Kiadó megbízásából a MediaLOG Logisztikai Zrt. végzi. Így az egyéni előfizetők mellett immár a többpéldányos egyéni előfizetők és a gyülekezetek is az új terjesztőn keresztül kapják meg az újságot.

Mint ahogy azt már az egyéni előfizetőink közül néhányan megtapasztalhatták, a terjesztőváltás nem zökkenőmentes, ezért továbbra is türelmet és együttműködést kérünk azon előfizetőinktől, akiket e változás – átmenetileg – esetleg hátrányosan érint.

Kérjük, ha a lap kézbesítésében fennakadást tapasztalnak (ha hetilapunk késve vagy egyáltalán nem érkezik meg), azt – gyülekezeti és többpéldányos előfizetőink – haladéktalanul jelezzék az alábbi elérhetőségeken:

MediaLOG Logisztikai Zrt. ügyfélszolgálat – telefon: 80/106-000, e-mail: ugyfelszolgalat@media-log.hu.

Luther Kiadó – 1085 Budapest, Üllői út 24.; telefon: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229; e-mail: kiado@lutheran.hu.

A könyvek kézbesítését július 25-étől szintén a MediaLOG Logisztikai Zrt. végzi. Az esetlegesen felmerülő problémákat a fenti elérhetőségeken tudják jelezni. Szíves megértésüket ezúton is köszönjük.

■ **KENDEH K. PÉTER igazgató** (LUTHER KIADÓ)

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranycsoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levél cím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉSEK

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

***

Kedves Gyülekezetek! Balatonboglár, Siófok – még a nyáron. Bármikor: Szeged, Kaposvár, Zalaegerszeg, Budapest. *Takáts Eszter Nem a jutalomért* turné. Szeretném elvinni a koncertet Önökhöz. Jelentkezés: [Szabó Attila](mailto:SzabóAttila@gmail.com), e-mail: szahabb@gmail.com.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 29.)

Van-e olyan Isten a mennyben és a földön, aki olyan hatalmas tetteket tudna véghezvinni, mint te? 5Móz 3,24b (1Tim 3,16; Mt 5,13–16; Ef 5,8b–14; Zsolt 119,129–136) Mielőtt rávágánk a választ – persze hogy nincs –, gondoljuk végig, hogy a kérdés nem azért hangzik, hogy mások számára valami nagyot mondjunk, hanem azért, hogy az első parancsolat ügyében önmagunknak tegyük fel: nagyok látom, nagyok tartom, nagyok vallo-m-e az Istent? Az ige, az életem eseményei arra segítenek, hogy szívemből, hitemből meg tudjam vallani: hatalmas az Isten. Megmutatja, gyakorolja hatalmát rajtam azal, hogy szeret és megment, sőt örök életet kínál.

Hétfő (július 30.)

Pál mondta: Mivel az Isten mind e mai napig megsegített, itt állok, és bizonyoságot teszek kicsinyeknek és nagyoknak. ApCsel 26,22 (2Krn 20,17; Jak 2,14–26; Mk 5,1–20) Sok minden változik, egy azonban nem: Isten megsegítő, életet fenntartó, vezető és célba juttató szeretete. Aki ezt átéli, az nem tud hallgatni róla. Azt Isten jóságának élménye tanuskodásra készíti. Együtt mondja Jeremiással: szeret az Úr, ezért nincs még végünk. A jó hír meg kell, hogy érkezzen minél több emberhez. Ez a mi felelősségünk és lehetőségünk.

Kedd (július 31.)

Jézus így szól: „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés, kérjétek tehát az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az aratásába.” Lk 10,2 (Ézs 61,1; 2Kor 6,11–18/7,1; Mk 5,21–34) Péter-Pál után egy hónappal lassan véget ér az aratás. Sajnos manapság már nem figyelünk eléggé erre az életet meghatározó eseményre. A képet azonban jól értjük. Isten szántóföldjén van mit tenni, hogy az élet növekedjék. Ugyanakkor érezzük, minden emberi igyekezet kevés, hogy rendben menjenek a dolgok az egyházban. Nem elég szervezni, nem elég embereket mozgósítani – ezt profi munkaszervezők is tudják, a legtöbbször nálunk jobban. Arra van szükség, hogy a mi igyekezetünket Isten hívása és küldése tegye alkalmassá a neki tetsző munkában.

Szerda (augusztus 1.)

Lefegyverezte a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, nyilvánosan megszegényítette őket, és Krisztusban diadalmasodott rajtuk. Kol 2,15 (Ézs 63,15a; Jak 3,13–18; Mk 5,35–43) Az Istent kereső, Isten szeretetében élni akaró ember élete küzdelem. Harc a körülöttünk s még inkább a bennünk aktívan működő gonosszal. Sokszor kilátástalannak érezzük a helyzetet. Emberfeletti erők, hatalmak próbálják rángatni az életünket. S amikor elkeseredünk, megszólal evangélikus himnuszunk igével biztató szava: „Nincs ereje már, / Reá ítélet vár...” Mi veszésre állunk. Isten azonban már lefegyverezte a gonoszt, hiszen a kereszten – bár mi halált látunk – megszületett valami: a győzelem a gonosz felett. Aki Krisztus tanítványaként jár, az a győztes csapat tagjaként él.

Csütörtök (augusztus 2.)

Isten nem személyválogató. Róm 2,11 (Dán 9,14b; Lk 11,33–36/37–41a; Mk 6,1–6) Megkülönböztetett tisztelettel köszöntik a vendéget – akkor már tudom, hogy az nem jó, hiszen az érdek és nem a tisztelet mozgatja a köszöntőt. Isten nem személyválogató. Olyannyira érthetetlen ez, hogy el sem tudjuk képzelni. Mi, emberek személyválogatók vagyunk. Nemegyszer önzően, rosszuludattal, olykor pedig a szeretet köntösébe öltöztetve kivételezünk, válogatunk, s felejtjük el az egyenlő bánásmód elvét. Isten előtt egyenlőség van. Nem a szocializmus kegyetlen és nem is a demokrácia többnyire álságos egyenlősége. Az egyenlőség Isten végtelen és kimeríthetetlen szeretetében van. Ő nem néhány embert szeret. Úgy szerette a világot... – hangzik az evangélium summája. Az egész világot. Minden teremtményét. Kivétel nélkül. Ezért bizhatom abban, hogy még én is megmaradhatok szeretetében.

Péntek (augusztus 3.)

Legyetek mindnyájan egyetértők, együtt érzők, testvérszeretők, könyörülesek, alázatosak. 1Pt 3,8 (Zsolt 34,15; Jn 18,19–24; Mk 6,7–13) Nehéz leckét ad az apostol a mai napra. Ha este megpróbáljuk kontrollálni, mennyit sikerült megvalósítanunk mindebből, nem biztos, hogy túl szép mérleget tudunk vonni. Nem szabad azonban feladni a küzdelmet. Holnap reggel újra kell kezdeni. A mérce állandó. Jó, hogy ilyen magas, van mihez felőni. A példa ismert – az a Jézus, aki így biztatott: „...ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást!” A mérce és a példa azonban kevés. Kell az erő, az energia. Ezzel akar feltölteni nap mint nap az ige. Új nap, új kegyelem...

Szombat (augusztus 4.)

Zákeus felmászott egy vadfügefára, hogy lássa Jézust, mert arra kellett elmennie. Amikor Jézus odaért, felnézett, és így szólt hozzá: „Zákeus, szállj le hamar, mert ma a te házában kell megszállnom.” Lk 19,4–5 (Jer 29,13–14; Fil 2,12–18; Mk 6,14–29) Mi legfeljebb csak érdeklődünk. De Urunk meg is keres minket. Ez a mi „szerencsénk”. Érdeklődésből még nem biztos, hogy találkozás lesz. Ha igen, akkor sem biztos, hogy érdemi, tartalmas, mély. Évzredek óta érdeklődik az ember a végső valóság, a túlvilág, a menny és az Isten iránt. Néha megsejtette a lényeket, de rá alig talált. S akkor fordult a kocka. Az Istent kereső emberrel szembejött az úton az embert kereső Isten. Emberré lett, ránk talált. Azóta nem kell elveszítettként bolyonganunk.

■ HAFENSCHER KÁROLY

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 29-étől augusztus 5-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>9.30 / m1 <i>XXX. nyári olimpiai játékok</i> Élő közvetítés Londonból</p> <p>10.00 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> Hírek, tudósítások a Kárpát-medence és a nagyvilág vallási eseményeiről</p> <p>15.57 / Bartók rádió <i>Kapcsoljuk a bayreuthi Festspielhaust</i> Wagner: Parsifal (háromfelvonásos opera)</p> <p>16.30 / m1 <i>XXX. nyári olimpiai játékok</i> Élő közvetítés Londonból Benne: Magyarország–Szerbia férfi vízilabda-mérkőzés</p> <p>22.30 / Bartók rádió <i>Intermezzo</i> Maria Graf hárfázik</p>	<p>9.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Liszt: Missa solemnis – Esztergomi mise</p> <p>11.00 / Duna Tv <i>Lyukasóra</i> (irodalmi műsor)</p> <p>12.00 / MR4 – Nemzetiségi adások <i>Déli hangrész</i> a soproni német evangélikus templomból</p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház féléórása</p> <p>21.35 / Duna Tv <i>Magyar retró</i> (magyar dokumentumfilm)</p> <p>23.00 / Duna Tv <i>Koncertek az A38 hajón</i> Fanfara Complexa</p>	<p>9.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Sztarvinszkij: Zsoltárszimfónia</p> <p>9.45 / m2 <i>Millenniumi mesék</i> (portréfilm) A kard fejedelme, Gerevich Aladár</p> <p>14.15 / Duna Tv <i>Táncvarázs</i> Tíz tánc magyar bajnokság (Mezőkövesd)</p> <p>18.00 / Duna World <i>Baltoni nyár</i> (magazinműsor)</p> <p>21.00 / Pax Tv <i>Mit ér az ember, ha vak?</i> (portréfilm)</p> <p>21.35 / Duna Tv <i>Hannah és nővérei</i> (amerikai játékfilm, 1986) (102')</p>	<p>11.00 / Duna Tv <i>Élő népzene</i> Vendégségben a Nyírség táncegyüttesnél</p> <p>12.05 / Kossuth rádió <i>Déli hangrész</i> az egyházszengelegi evangélikus templomból</p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Te benned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház féléórása</p> <p>15.10 / m1 <i>XXX. nyári olimpiai játékok</i> Magyarország–Kína női vízilabda-mérkőzés</p> <p>20.04 / m1 <i>Abszolút London</i> Kulturális olimpia 2012</p> <p>20.05 / Duna World <i>Pannonia 3 keréken</i> (útifilmsorozat)</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>8.55 / m2 <i>A végzet asszonya</i> (magyar tévéfilm)</p> <p>10.30 / Hálózat Tv <i>Szentföldi szent helyek üzenete</i> (ismeretterjesztő film)</p> <p>14.15 / Duna Tv <i>Hogy volt?!</i> Schubert Éva televíziós felvételeiből</p> <p>16.30 / Kossuth rádió <i>Halló, itt London!</i> Magyarország–Románia férfi vízilabda-mérkőzés</p> <p>19.30 / Pax Tv <i>Sarepta</i> (dokumentumfilm)</p> <p>21.35 / Duna Tv <i>Az oroszán ugrani készül</i> (magyar játékfilm, 1969) (81')</p> <p>22.30 / Bartók rádió <i>Intermezzo</i> Christoph Rousset csembalón és orgonán játszik</p>	<p>13.30 / Mezzo Tv <i>Charpentier: Dávid és Jonathán</i> (bibliai tragédia)</p> <p>16.50 / Duna Tv <i>Mesélő cégtáblák</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)</p> <p>Két ország vasútja</p> <p>18.00 / Duna World <i>Baltoni nyár</i> (magazinműsor)</p> <p>20.50 / Bartók rádió <i>Az Aura Musicale együttes Bach-műveket játszik</i> Deák téri evangélikus templom, 2009. június 5.</p> <p>22.25 / Duna Tv <i>Apa, hány éves vagy?</i> Portréfilm</p> <p>Szomonyi Zoltán költőről</p> <p>23.35 / m1 <i>Borvacsora</i> (gasztronómiai magazin)</p>	<p>9.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Bruckner: e-moll mise</p> <p>9.30 / Kossuth rádió <i>Korkóstoló</i> (gasztronómiai magazin)</p> <p>10.00 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó)</p> <p>10.30 / Duna Tv <i>Isten kezében</i></p> <p>12.40 / Duna Tv <i>Vannak vidékek</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)</p> <p>Sopron, Fertőd, Fertő tó</p> <p>19.20 / m1 <i>XXX. nyári olimpiai játékok</i> Magyarország–Nagy-Britannia férfi vízilabda-mérkőzés</p> <p>22.10 / Duna Tv <i>A svéd szépség</i> (svéd játékfilm) (85')</p>	<p>8.05 / MR6 – A régió rádiója <i>Kapocs</i> (vasárnapi ökumenikus műsor)</p> <p>13.30 / Duna Tv <i>Szerelmes földrajz</i> Rudolf Péterrel és Nagy-Kálózy Eszterrel</p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Jubilare Deo</i> Benne: Fasch: Laetatus sum – 121. zsoltár Bach: Sei gregrüset Jesu güttig – korálpartita BWV 768.</p> <p>15.45 / Duna World <i>Szöröl szóra magyarul</i></p> <p>22.00 / Duna Tv <i>Vakációs könyv</i> (török játékfilm, 2008) (88')</p> <p>1.35 / m1 <i>Nagyon zene</i> (koncertfilm) Magashegyi Underground</p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).

Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Tördelőszerkesztő:** Károly György Tamás (evlet@kgyt.hu).

Rovatvezetők: Hafenschker Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Szerkesztőbizottság: Adami Mária, Boda Zsuzsa, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjéig törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

